

Srečko Čater

Kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije (Sindikata KZI) prejšnji petek v Laškem je za predsednika in sekretarja izvolil Srečka Čatra in Jovo Labanaca, oba sta funkciji opravljala tudi dosedaj.

S kongresa Sindikata KZI poročamo na straneh 4, 5 in 6

Jovo Labanac

Ekonomsko-socialni svet zelo socialen

To sredo je ekonomsko-socialni svet (ESS) obravnaval plačno politiko v prihodnjem letu in menil, da je pogajanja mogoče končati že v decembru. Predstavniki socialnih partnerjev pa bodo nadaljevali tudi pogajanja o sklenitvi socialnega sporazuma, pogledi na njegovo vsebino so dokaj različni.

ESS je sprejel mnenje (razlago) o nekaterih določbah zakona o spremembah zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti. V mnenju (pripravilo ga je ministrstvo za delo v sodelovanju s strokovnjaki socialnih partnerjev) piše, da se imajo trajno presežni delavci – določeni pred uveljavitvijo sprememb zakona – pravico prijaviti na zavod za zaposlovanje in uveljavljati tudi pravico do nadomestila.

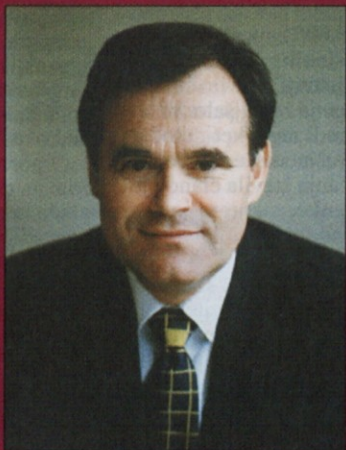
Na pobudo Sindikata gozdarjev Slovenije je ESS razpravljal tudi o spremembah zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov. Predstavniki kmetijskega ministrstva, združne zveze in sindikata bodo že pred drugo obravnavo v državnem zboru sedli za mizo in skušali pripraviti rešitve, ki bi bile sprejemljivejše za 2000 gozdarjev, kolikor jih še dela v javni gozdarski službi.

O seji ESS poročamo na strani 10

Za maksimalne plače, ki ne bodo ogrozile delovnih mest in razvoja

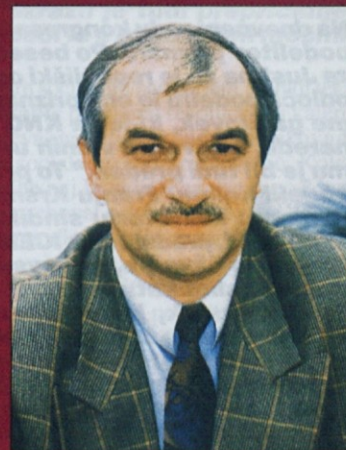
Janez Justin

Marjan Barl

Soniboj Knežak

Brane Bambič

Sindikat kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije (Sindikata KNG) pa je imel kongres v Postojni. Predsednik bo še naprej Janez Justin, novi sekretar je Marjan Barl, podpredsednika pa sta Brane Bambič in Soniboj Knežak

Poročilo na straneh 2 in 3

2. kongres Sindikata kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije (KNG)

Kongresa sta se udeležila 102 od 109 delegatov, udeležba je bila kar 94-odstotna. Vse listine so delegati sprejeli soglasno.

Sindikata KNG uspešno sodeluje tudi v evropski sindikalni konfederaciji ECEM in njeni Višegrayski skupini. KNG je lani organiziral srečanje te skupine na Bledu, letos

»Z zadovoljstvom sem sodeloval pri pogajanjih za vaši kolektivni pogodbi. Dosegli ste dobre pogodbe, kar so kasneje kopirali tudi drugi pogajalci.

Ohranite razsodnost, realnost in strokovnost, kar vse je imel Franjo Krsnik. Imel je tudi lepo besedo za vsakega sindikalnega zaupnika.

Če sindikat dela dobro, ni prostora za druge sindikate,« je razpravo zaključil Brane Mišič.

Delegati so poročilo o delu v obdobju med kongresoma potrdili soglasno. Soglasno so razrešili

janje sindikatov iz družb. Če bi delodajalci pri tem uspeli, bi sindikalno delo v podjetjih docela zamrlo. Zato bo KNG takoj po kongresu začel aktivnosti za ohranitev sindikatov v podjetjih.

Stevanovič je predlagal tudi resolucijo o zaščiti sindikalnih zaupnikov. Ker so zaupniki vedno bolj izpostavljeni različnim pritiskom, trpi tudi delo sindikata v celoti. KNG si bo po kongresu prizadeval za izboljšanje zakonodaje, ki zadeva zaščito sindikalnih zaupnikov.

Resolucijo o politiki plač je predstavil Soni-

branje v državnem zboru so pripravili mimo sindikata. Zaradi tega je Albin Šrimpf predlagal kongresu resolucijo, s katero KNG zahteva, naj mu predlagatelj zakona o varstvu pri delu omogoči sodelovanje. Poleg tega bo Sindikat KNG skušal vplivati tudi na izvedbene predpise s področja varstva pri delu.

KNG meni, da je s kulturnim dialogom mogoče doseči sporazume in dogovore v interesu vseh socialnih partnerjev. Prevlada enega od partnerjev namreč povzroča konflikte, ki dolgoročno

Za maksimalne plače, ki ne bodo grozile delovnih mest in razvoja

Kongres je sprejel vse predlagane listine: poročilo, programske usmeritve in posebne resolucije ter spremembe statuta. Na tajnih volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen Janez Justin, podpredsednika sta postala Brane Bambič in Soniboj Knežak, sekretar pa bo Marjan Barl. Kongresa so se udeležili predstavniki mednarodne organizacije ICEM in sindikalni kolegi iz Makedonije, Hrvaške, Poljske, Slovaške, Madžarske in Italije. Ker so organizatorji že med pripravami razčistili večino vprašanj, polemike na kongresu ni bilo. Zaskrbljenost je bilo mogoče opaziti le pri kandidatih za nosilne funkcije, saj je razen za predsednika za vse funkcije bilo več kandidatov. Tradicionalno priznanje KNG je prejel le Franjo Krsnik, dosednji sekretar, ki odhaja med upokoence.

Uvodno poročilo je Janez Justin začel z orisom odpovedi kolektivne pogodbe dejavnosti leta 1996. Enostranski odpovedi združeni delodajalcev so sledila trda pogajanja. Pogajanja z združenjem za kemično in gumarsko industrijo so kmalu uspešno končali, z združenjem za nekovine pa

so se pogajali zelo dolgo.

Pogajanja so bila preizkusa moči sindikata in KNG jih je uspešno končal. Skupno obojimo pogajanjem je to, da so v novopodpisanih pogodbah ohranili večino že pridobljenih pravic.

Prioritetna naloga KNG je nadzor nad izvajanjem obeh pogodb dejavnosti. Sindikat bo delodajalce opozarjal, če pa to ne bo zadoščalo, bo pravico za svoje člane iskal tudi na sodiščih. KNG si bo tudi prizadeval, da bi kolektivne pogodbe veljale dalj časa.

Pomembno področje delovanja KNG je bilo tudi soupravljanje, zlasti volitve svetov delavcev. Sveti so po Justinovih besedah uspešni tam, kjer je sindikat dobro organiziran.

Sindikata KNG se je zaradi pokojninske reforme in drugih sprememb delovnopravne zakonodaje bojeval z vlado in parlamentom. Še naprej bo zahteval, da novi zakoni in njihove spremembe ne bodo bistveno poslabšali položaja zaposlenih.

Kljub opozorilom KNG so bile pri lastinjenju narejene hude napake, v velikem številu podjetij je bilo oškodovano družbeno premoženje. Direktorji so se že pred olastinjenjem marsikje obnašali kot lastniki.

V KNG je včlanjenih 18.000 zaposlenih, približno 70 odstotkov zaposlenih v kemični, gumarski in nekovinski industriji. Število članov KNG se je zaradi upokojevanja zmanjšalo. Včlanjevanje pa je oteženo zaradi tega, ker delodajalci po novem zaposlujejo večinoma le za določen čas. Zaradi nujnosti povečanja števila članov je KNG izdal posebno zloženko, s katero je vse zaposlene seznanil z ugodnostmi članstva v sindikatu.

V prihodnjem obdobju si bo KNG skupaj z drugimi sindikati prizadeval za ustanovitev katredre za izobraževanje sindikalnih kadrov pri eni od fakultet. Sindikalni funkcionarji so namreč lahko uspešni le, če poznajo zakonodajo in ekonomiko. KNG se bo predstavil tudi na internetu, za hitrejši pretok informacij bo uporabljal tudi elektronsko pošto.

pa se je udeležil srečanja na Madžarskem.

»Enotni smo si v tem, da mora KNG priti v tretje tisočletje kot množična, učinkovita in sodobna organizacija delavcev. Uspešno moramo delati tudi tam, kjer so bile v preteklosti težave, vendar moramo v interesu članstva položaj vseeno izboljšati«, je svoj uvodni govor končal Janez Justin.

Zaupnik je lahko le prijatelj

Poročilo o delu v medkongresnem obdobju je obrazložil Franjo Krsnik. Največ besed je namenil sindikalnim zaupnikom. Zaupnik po njegovem mnenju pomeni tudi prijatelj. Le prijatelj namreč od delavca izve, kaj ga kaj pesti ali teži. Le če veš, kaj človeka teži, mu lahko pomagaš. Prijateljski odnosi so ključ solidarnosti, ki je eno od pomembnejših načel KNG.

»Nikoli nas ni bilo sram iti do pripadnikov drugih sindikatov in nečlanov, saj smo vedno lahko povedali, kaj smo naredili tudi zanje, nikoli jim nismo lagali. Drugi sindikati pa našim članom večkrat obljublajo to, česar ne bodo mogli narediti, vsaj brez nas ne.

Pozdravi

Kongres so pozdravili kolegi: Mato Lalič (ICEM), Ivan Tomac in Zdenko Mučnjak (Hrvaška), Henrik Nuckovsky (Solidarnost, Poljska), Pavel Tancik (Slovaška), Ljubina Dinevska (Makedonija), Ermes Coletto (Italija), György Paszternák (Madžarska). Za govorniški pult sta stopila tudi kolega iz ZSSS: Marjan Ferčec (Sinles) in Branka Novak (Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije). Oba sta se prijatelju in dobremu sodelavcu Franju Krsniku zahvalila za sodelovanje.

Upam, da bodo ljudje v majhnih sindikatih spoznali, da morajo sindikati priti skupaj, se posvetiti medsebojnemu sodelovanju, saj bodo le tako dovolj močni za nasprotnike. Za člane bodo tako lahko res naredili veliko več,« je končal Krsnik.

O poročilu je razpravljala Brane Mišič. Povedal je, da je ob prejšnjem kongresu povprečna plača znašala 800 mark. Takrat si je sindikat postavil za cilj 1000 mark. Čeprav so nekateri menili, da cilj ni dosegljiv, je že presežen. Sindikat je s svojo politiko prispeval k umiritvi inflacije, zaradi česar je položaj izvoznikov ugodnejši kot prejšnja leta. Evrope se slovenskim delavcem ni treba bati, saj tja že veliko izvažajo. Med dosežke sindikata je Mišič uvrstil tudi minimalno plačo, ki znaša skoraj 65.000 tolarjev. Če je ne bi imeli, bi veljala le zajamčena plača, ki pa znaša le 37.000 tolarjev.

tudi organe sindikata. Po kratki obrazložitvi sprememb statuta, ki so jih po besedah Janeza Justina pripravljali demokratično, so delegati brez razprave izglasovali tudi to listino. Na podlagi statuta bo republiški odbor takoj po kongresu sprejel še potrebne izvedbene pravilnike. Na predlog Braneta Bambiča so še sklenili, da mora republiški odbor vse izvedbene akte s statutom uskladiti najkasneje do 30. junija 1999.

Resolucije

Programskim usmeritvam za delo v prihodnjem obdobju so delegati dodali še več posebnih resolucij.

Aleš Stevanovič, KNG Cinkarne Celje, je predlagal resolucijo, s katero bo KNG preprečil izrin-

boj Knežak. Sindikat

KNG je oral ledino pri plačilnih razredih. Nova zakona – o delovnih razmerjih in o kolektivnih pogodbah – morata dati podlago za ohranitev sedanje vsebine kolektivnih pogodb dejavnosti. To bo sindikatu omogočilo odpraviti pomanjkljivosti pri obračunu plač, naprimer izkazovanje plač v točkah in izplačevanje v bonih, nepravilne obračune plač na plačilnih listkih. Sindikat KNG bo takoj po kongresu zahteval sprejem zakona o minimalni plači; socialnega sporazuma ali drugega akta, s katerim bo urejeno usklajevanje plač z rastjo življenjskih stroškov; izplačevanje stimulacij za uspešno poslovanje podjetij (tudi zakon o udeležbi delavcev pri dobičku); ločeno izkazovanje plač po individualnih in po kolektivnih pogodbah.

KNG bo zahteval maksimalne plače, vendar ne kakšnih, ki bi ogrožale delovna mesta in razvoj podjetij.

Delovno okolje steklopihalcev se spreminja na slabše, vendar sindikat ne more vplivati na njegovo izboljšanje. Takšen položaj je posledica zamude pri sprejemanju novega zakona o varstvu pri delu. Predlog za drugo

Delegati so na tajnih volitvah najprej izvolili Janeza Justina za predsednika, zanj je glasovalo 89 od 102 delegatov. Člani nadzornega odbora so (razvrščeni glede na število prejetih glasov): Eva Kogelnik, Janez Bogataj, Brane Pepelnjak, Janez Artač in Katjuša Zihelr Jelušič.

Člani republiškega odbora, sestala se je takoj po kongresu, so na tajnih volitvah izvolili še dva podpredsednika in novega sekretarja. Podpredsednik za kemično in gumarsko industrijo je Brane Bambič, zanj je glasovalo 15 članov republiškega odbora. Podpredsednik za nekovinsko industrijo pa je Soniboj Knežak, za katerega je glasovalo 19 članov republiškega odbora.

Za sekretarja je bil izvoljen Marjan Barl, ki je prejel 17 glasov, njegov protikandidat Marjan Mirnik pa 9 glasov. Z izvolitvijo funkcionarjev je konstituiran tudi nov 27-članski republiški odbor sindikata KNG.

Janez Justin se je zahvalil za zaupanje in obljubil, da bo sindikat vodil tudi prek ovir. Izrazil je tudi prepričanje, da bo skupne cilje mogoče doseči le z združenimi močmi.

škodujejo vsem socialnim partnerjem. Zaradi tega je Brane Bambič predlagal resolucijo, s katero kongres zahteva sprejetje zakonov o kolektivnih pogodbah in socialnem sporazumevanju. Kolektivne pogodbe naj bi veljale za vse zaposlene, zakon naj bi vseboval ostre kazni za vse kršitve kolektivnih pogodb. S tem bi na trgu delovne sile ne prihajalo več do nelojalne konkurence. To pomeni, da Sindikat KNG nasprotuje tistim, ki menijo, da naj kolektivne pogodbe obvezujejo le podpisnike. Nov zakon o delovnih razmerjih, skupaj z izvedbenimi predpisi, mora to področje urediti tako, da se bo število delovnih sporov bistveno zmanjšalo, da bo naša država tudi pravna država.

Delegati so z glasovanjem potrdili tako programske usmeritve kot resolucije.

Kot je ob zaključku povedal Janez Justin, je potek kongresa dokazal pravilnost poti Sindikata KNG. Če bodo sindikalni zaupniki ostali enotni, bo sindikat uspešen tudi v prihodnjem obdobju.

Franček Kavčič

Na kongresu je sodelovalo več kot 90 odstotkov izvoljenih delegatov.

upokoјencev, od leta 1990 pa je propadlo 700.000 delovnih mest. Zato so plače tistih, ki še imajo delo, zelo obremenjene z davki in prispevki. Pavič je dejal, da bi se morali sindikati iz držav v tranziciji še bolj povezati, saj bi lahko probleme, ki so v vseh državah

**Tretji kongres
Sindikata
kmetijstva in
živilske
industrije
Slovenije**

Uspešni so bili, ker so ohranili enotnost

V Kulturnem centru v Laškem je bil konec minulega tedna 3. kongres Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije. Poleg delegatov iz vse Slovenije, ki so zastopali okoli 25.000 članov omenjenega sindikata, so sodelovali tudi predsednik in sekretar ZSSS **Dušan Semolič** in **Rajko Lesjak**, član predsedstva ZSSS **Milan Utroša**, koordinator za vzhodno in srednjo Evropo mednarodne organizacije delavcev prehranske industrije in kmetijstva IUL **Wolfgang Weinz**, predstavnik Sindikata kmetijstva in živilske industrije Avstrije **Franc Galler**, predsednik Sindikata kmetijstva in prehrane Hrvaške **Josip Pavič**, predsednik Sindikata kmetijstva in živilske industrije Makedonije **Tomislav Velikovski** in sekretar Sindikata kmetijstva in živilske industrije iz Bosne in Hercegovine **Ivo Andrić**. Kot gosti so na kongresu sodelovali tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Ciril Smrkolj**, predsednik Združenja za agroživilstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije **Janez Železnikar**, predsednik Zadrudne zveze Slovenije **Peter Vrisk** in župan občine Laško **Peter Hrastelj**.

Pomoč članom, ki so jih prizadele poplave

Srečko Čater je po pozdravu delegatov in gostov spomnil, da so Laško in celotno celjsko regijo nedavno že drugič v osmih letih prizadejale kotastrofalne poplave. Po Čaterjevih besedah posledice naravne uje ne bo mogoče odpraviti brez solidarnostne pomoči

iz vse Slovenije. Zato je predlagal, naj območni odbor sindikata KŽI v Celju pripravi seznam članov omenjenega sindikata, ki so jim poplave povzročile največ škode. Vsem prizadetim bo nato sindikat KŽI po sklepu kongresa skladno z že uveljavljenimi kriteriji zagotovil solidarnostno pomoč. Delegati kongresa so soglasno sklenili tudi, da bodo dvema najbolj prizadetima članoma takoj namenili po 200.000 tolarjev po načelu: kdor hitro da, dvakrat da!

V imenu celjske območne organizacije ZSSS je udeleženec kongresa pozdravil njen sekretar **Ladislav Kaluža**. Dejal je, da je sindikat KŽI eden najbolj aktivnih panožnih sindikatov ne samo v Sloveniji, temveč tudi na celjskem območju.

Nedostojen predlog delodajalcev

Wolfgang Weinz je kongres pozdravil v imenu 322 sindikatov iz 111 držav, ki se združujejo v mednarodno sindikalno organizacijo IUL. Ta organizacija bo naslednje leto v Sloveniji organizirala seminar za sindikate iz držav v tranziciji, kjer bo tekla beseda o vključevanju novih držav, med njimi tudi Slovenije, v Evropsko unijo. Po njegovih besedah pomeni vključevanje Slovenije v Evropsko unijo za sindikate in delavce velik izziv, vendar pa tudi veliko

tveganje. Zato se morajo sindikati pred tem uveljaviti kot zanesljivi varuhi socialnih in delovnih pravic zaposlenih.

Weinz je tudi povedal, da je seznanjen s predlogom delodajalcev, ki so pred nedavnim v pogajanjih o novi panožni kolektivni pogodbi predlagali zmanjšanje izhodišnih plač za 7 odstotkov. "Takšen predlog je nedostojen," je dejal Weinz in dodal, da se kulturni ljudje med seboj ne morejo začeti pogajati na ta način, še zlasti, če se zavedajo, da v kmetijstvu in živilski industriji znašajo stroški dela le 5 do 11 odstotkov celotne realizacije. Po Weinzovih besedah verjetno menedžment v Sloveniji še ni spoznal, da lahko veliko več kot pri plačah prihrani z boljšo organizacijo dela, izboljšanjem kakovosti proizvodov in na druge načine. "Zmanjševanje plač pa vodi tudi v zmanjševanje potrošnje," je dejal Weinz. Opozoril je, da je že Kohl spoznal, da se avtomobili pa tudi prehrabeni izdelki ne morejo kupovati sami. "Kupna moč delavcev je pomemben dejavnik razvoja. Če mora nekdo vedno zategovati pas, kmalu niti hlač ne bo več potreboval," je sklenil Weinz. Na koncu je sindikat KŽI pozval, naj se vključi v štiriletni seminar za jugovzhodno Evropo, ki ga za sindikalne zaupnike in funkcionarje omenjenih dežel organizira IUL.

Tomislav Velikovski iz Makedonije se je Sindikatu KŽI Slovenije zahvalil za sodelovanje in pomoč. **Josip Pavič** iz Hrvaške pa je opozoril na številne težave, s katerimi se srečujejo sindikalisti v sosednji državi, saj so plače zelo nizke. Na Hrvaškem je že okoli 280.000 brezposelnih in 900.000

podobni, z izkušnjem bolj uspešno reševali.

Ivo Andrić iz Bosne in Hercegovine se je sindikatu KŽI Slovenije zahvalil za sodelovanje in pomoč v času vojne. Po njegovih besedah jim je pomoč še potrebna, zato je pozval sindikalne organizacije v podjetjih, naj se povežejo s sindikalisti v podjetjih v Bosni in Hercegovini. "Za nas so zlasti dragocene vaše izkušnje na področju socialnega partnerstva in pri varovanju delavskih pravic," je sklenil Andrić.

Predstavniki sindikata kmetijstva in živilske industrije iz Avstrije **Franz Geller** pa je udeleženec kongresa seznanil z izkušnjami

Alojz Klemenčič: Delo pekov je naporno in premalo cenjeno

avstrijskih sindikalistov pri vključevanju Avstrije v Evropsko unijo. Tudi pri naših severnih sosedih so se kmetijci in živilci v tem procesu srečevali s podobnimi problemi in pomisleki kot pri nas.

Sodelovanje delavcev in kmetov

Udeležence kongresa je pozdravil tudi predsednik Zadrudne zveze Slovenije **Peter Vrisk**. Dejal je, da čakajo kmetijstvo in živilsko

industrijo na poti Slovenije v Evropsko unijo hude preizkušnje, zato bi se morali med seboj tesno povezati kmetje in delavci v živilskopredelovalni industriji. "Samo tako bomo lahko oblikovali močan kmetijsko-živilski lobi, ki se bo boril za naše interese pri vključevanju v Evropo. Če se ne bomo povezali, bodo oni propadli, drugi pa padli pod okrilje tujcev," je dejal Vrisk in dodal, da bodo kmetje in delavci v kmetijstvu in živilski industriji v Evropi toliko svobodni, kolikor bodo ekonomsko močni.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Ciril Smrkolj** je izrazil prepričanje, da bomo v Sloveniji zbrali dovolj moči za reševanje problemov, ki sloven-

podjetja v evropskih razmerah niso konkurenčna, zato se bodo morala prestrukturirati, racionalizirati, uvesti nove programe in podobno.

Agroživilstvo je preveč odvisno od politike

Delegati so najprej soglasno sklenili, da kongres, ki je bil zaradi sprememb v statutu (prej so imeli skupščino) sklican kot prvi, preimenujejo v tretjega. Tako je Sindikat KŽI Slovenije številko pred svojim kongresom tudi formalno uskladal z drugimi sindikati v okviru ZSSS, vsi so začeli delati na začetku devetdesetih let.

spreminjajo, s tem pa se zmanjšuje tudi uspešnost gospodarjenja, ki je kljub vsemu še vedno na zaviljivi ravni.

Izključno zaradi vmešavanja politike v stroko smo v preteklem obdobju v kmetijstvu in živilski industriji že izgubili preko 11.000 delovnih mest. Naša naloga je, da s pomočjo vseh, ki nam bodo pri tem želeli pomagati, ohranimo vsaj večino tistega, kar je še ostalo. Na tem področju smo sindikati pravzaprav dosegli vidne uspehe, saj so nekateri v prvih letih naše samostojnosti načrtovali uničenje naše panoge.

Kmetijsko svetovalna služba je kljub neurejenemu pravnemu statusu uspela naravnati razvoj

račun za politično nesposobnost in privatizacijske lopovščine izstavili delavcem oziroma našim članom.

Sindikati KŽI se ni in se ne bo nikoli boril za vrnitev starih časov, vendar pa želi v interesu svojega članstva tvorno sodelovati pri oblikovanju novih časov. Zavzem-

Igor Šetinc: Naše kmetijstvo je preveč razdrobljeno

amo se za takšne rešitve, ki bodo našim članom dale delovna mesta, slovenskemu kmetu možnost preživetja, slovenski državi pa več samozavesti pri kreiranju samoskrbne kmetijske politike.

Delavci in člani sindikata KŽI se zavedamo, da nas čaka nujno združevanje na vseh področjih. Združevati se bodo morale v zadnjih letih politično razdrobljene zadruge, združevati se bosta moral mlekarska in klavniška industrija. Procesi združevanja zagotovo ne bodo obšli mlinske in pekarske industrije in tudi številni mali proizvajalci hrane bodo morali najti ustrezne povezave. V glavah našega članstva je to popolnoma jasno, toda kvazi menedžerji v skrbi za lasten žep demagoško zavračajo večino ponujenih racionalizacij in se pri tem izgovarjajo na voljo delavcev.

Sindikatu KŽI je v minulem obdobju uspelo ohraniti enotnost, kar je prvi pogoj za učinkovito delo. Prepričan sem, da bomo tudi v bodoče ostali enotni, združeni in učinkoviti. Tako je svoj govor sklenil Srečko Čater.

Vključevanje v Evropsko unijo je tudi stvar sindikatov

V razpravo o poročilu se je prvi vključil predsednik ZSSS **Dušan Semolič**. "Če bo katero, potem bo vstop Slovenije v Evropsko unijo najbolj prizadel ravno vašo panogo," je dejal Semolič. ZSSS že dalj časa opozarja oblast in politike, da projekt vključevanja Slovenije v Evropsko unijo ne more in ne sme biti samo stvar politikov in menedžerjev, temveč tudi delavcev in sindikatov. Sindikati želimo biti v tem projektu

Nadaljevanje na naslednji strani

ske kmete in delavce v kmetijstvu in živilski industriji spremljajo pri vključevanju v Evropsko unijo. Po Smrkoljevih besedah gre za doslej največji slovenski projekt po osamosvojitvi. Slovenija bo morala v procesu harmonizacije našega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije v naše zakone vključiti 12.290 direktiv EU – od tega jih na področje kmetijstva in živilske industrije odpade 3600, na področje ribištva pa 400. "Samo če bomo povezani vsi, ki delujemo na področju kmetijstva in živilske industrije – kmetje, delavci in kmetijska politika – bomo lahko uspešni in močni na skupnem evropskem trgu," je dejal Smrkolj, ki je Sindikatu KŽI izrazil priznanje tudi za povezovanje v mednarodnih okvirih. "Če bomo vpeti v mednarodno sodelovanje, bomo v zaključnih pogajanjih z Evropsko unijo vsi skupaj lažje lobirali za uveljavitev naših interesov," je dejal Smrkolj. Opozoril je tudi, da je v procesu vključevanja Slovenije v Evropsko unijo še kako pomembno bde ti tudi nad standardom delavcev, kar je naloga sindikatov.

Prvi kongres se je preimenoval v tretjega

V imenu Združenja za agroživilstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije je kongres pozdravil predsednik **Janez Železnikar**. Dejal je, da bodo delodajalci svoj predlog za zmanjšanje plač umaknili ter izrazil upanje, da ne bo treba več govoriti o zmanjševanju izhodišnih plač v agroživilstvu. Hkrati pa je opozoril, da naše kmetijstvo in živilskopredelovalna

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ciril Smrkolj se je med sindikalisti očitno dobro počutil.

Poročilo o delu republiškega odbora Sindikata KŽI Slovenije v obdobju od leta 1994 do 1998 je podal predsednik **Srečko Čater**. "Delo v sindikatu kmetijstva in živilske industrije je bilo in bo tudi v prihodnje zelo pestro, saj je kmetijstvo in nanj vezana proizvodnja hrane dejavnost, na kateri se lomijo skoraj vsi politični interesi in nemalokrat tudi sindikalna hotenja v smislu zmanjševanja življenjskih stroškov. Če k temu prištejemo še posledice zakona o denacionalizaciji in zakona o skladu kmetijskih zemljišč, potem jasno vidimo, da je preživetje tako primarne kmetijske proizvodnje kot večjega dela predelave žal bolj odvisno od gibanja razmerja sil v politiki kot pa od kvalitete dela zaposlenih delavcev in strokovnjakov.

V takšnih razmerah je na področju agroživilstva težko, če ne celo nemogoče načrtovati. Pogoji gospodarjenja se zaradi številnih političnih intervencij nenehno

našega razdrobljenega kmetijstva v smeri Evrope. Tem kmetijskim svetovalcem bomo po devetih letih dela in dogovarjanj morali izboriti status, ki jim glede na njihov pomen, pričakovanja in rezultate gre.

Boj za delovna mesta

Tako kot v preteklosti bo naš sindikat še naprej odprt za vse, ki vidijo v njem organizacijo za zaščito pravic delavcev in sogovornika za kreiranje kmetijske politike, ki se v veliki meri kaže v materialnem položaju dejavnosti in s tem tudi v plačilnih kuvertah naših članov. Tako delodajalci kot država namreč zelo radi posegajo po že tako nizki delavčevi plači in preko delavčevega hrhta rešujejo svojo organizacijsko in poslovno nesposobnost. Naš sindikat je ob takšnih poskusih že nekajkrat odločno rekel ne. Tudi v bodoče ne bomo dovolili, da bi

Nadaljevanje s prejšnje strani

oziroma procesu aktivni, saj ni naš cilj, da bi imeli po vstopu Slovenije v Evropsko unijo polne trgovine in prazne tovarne," je poudaril Semolič. Po njegovih besedah danes nekateri politiki pridružitveni proces izkoriščajo za neupravičeno zmanjševanje pravic delavcev, vendar pa evropski trg od Slovenije ne zahteva zniževanja plač, temveč boljše kakovost in bolj racionalno poslovanje.

Semolič se je vprašal, ali je mogoče v Sloveniji uspešno razvijati gospodarstvo in socialno državo. Po mnenju nekaterih menedžerjev oboje ni mogoče, po mnenju ZSSS pa eno brez drugega ne gre. Konkurenčnosti našega gospodarstva na evropskem trgu ne zmanjšujejo previsoke plače in prevelike socialne pravice, temveč

Andreja Banič Zebec: Tuji delodajalci niso delavcem pripravljani dati nič več, kot določa kolektivna pogodba.

slabo delo in odločitve menedžerjev v podjetjih.

Dušan Semolič je opozoril na vrsto predvidenih reform, s katerimi si oblastniki prizadevajo zmanjšati pravice delavcev. Delodajalci in vlada so že večkrat poskušali zmanjšati pravice delavcev, vendar jim zaradi odločnosti sindikatov, med njimi tudi sindikata KŽI, to ni uspelo. Semolič je spomnil na poskuse, da bi ukiniteli regrese, da bi delavcem odvzeli pravico do povračila stroškov prevoza na delo in z dela, da bi zmanjšali nadomestilo za čas bolezni in podobno. Tudi v bodoče se bo po Semoličevih besedah sindikat odločno boril za delavske pravice, saj pravilnost sindikalnih stališč potrjujejo tudi najnovejši dogodki v najbolj razvitih državah Evrope. V Nemčiji so denimo že začeli razmišljati, da bi se delavci lahko upokojili pri 60 letu in na ta način sprostili delovna mesta za mlade brezposelne delavce.

Sramotno nizke plače

Igor Šetinc iz Lendave je opozoril, da bi se morali kmetijci in živilci za vstop Slovenije v Evropo

sko unijo temeljito pripraviti. Naše kmetijstvo je preveč razdrobljeno, cene so nestabilne, kmetijska politika pa ni dorečena. Posledica tega so tudi nizke plače v kmetijstvu in živilski industriji, ki so v nekaterih primerih že sramotno nizke. Rešitev za naše kmetijstvo in živilsko industrijo pa ni v zniževanju plač, pač pa bi morali zaostriti odgovornost do slabih menedžerjev. Šetinc je tudi nasprotoval, da bi bilo članstvo v kmetijski gospodarstvi zbornici obvezno. Po njegovem mnenju si z ustanavljanjem takšne zbornice ena od političnih strank želi ustvariti volilno bazo.

"Naš sindikat se je zares boril, da bi bile plače višje, vendar pri tem nismo dosegli večjih uspehov," je opozoril Jože Sapač iz Rakičana. Leta 1990 je izhodiščna enka v kmetijstvu in živilski industriji znašala 690 mark, danes pa samo še 560 mark. Zaradi nizkih plač je med delavci velika uravnalovka. Realne plače padajo, enako standard, številni delavci pa čedalje težje preživljajo svoje družine.

Alojz Klemenčič iz Maribora je govoril o problemih pekov, ki delajo v izjemno težkih pogojih. Večina pekov mora stalno delati ponoči, pa tudi ob nedeljah in praznikih, za svoje težko in zahtevno delo pa niso ustrezno plačani. V marsikateri pekarni morajo delavci delati tudi nadure, ki pa jim jih podjetja ne plačujejo po kolektivni pogodbi, pač pa jih lahko uporabijo v razmerju 1 : 1. Po Klemenčičevih besedah se pogoji dela v pekarstvu slabšajo, zato je za peke popolnoma nesprijemljivo, da bi morali delati od 65.

Franc Toš je dobil priznanje za več kot 40 let dela v sindikatih.

leta starosti ne glede na delovno dobo.

Andreja Banič Zebec iz Žalca je govorila o delu sindikata v podjetjih, ki so v lasti tujcev. Po njenih besedah tujci spoštujejo določila kolektivnih pogodb, vendar pa delavcem niso pripravljani primakniti niti tolarja. Zato v naših kolektivnih pogodbah ne bi smeli govoriti samo o minimalnih pravicah delavcev, temveč tudi o pravicah delavcev v

Jože Sapač: Leta 1990 je izhodiščna plača v kmetijstvu in živilski industriji znašala 690 mark, danes pa samo še 560 mark.

tistih podjetjih, ki uspešno poslujejo.

Po razpravi o poročilu so delegati prisluhnili še poročilu nadzornega odbora, predstavila ga je predsednica Maja Prah. Povedala je, da je republiški odbor s sredstvi ravnal racionalno in smotno. Finančno-materialno poslovanje je bilo vodeno strokovno, sredstva pa so bila namensko uporabljena. Prahova je opozorila le na nekatere nepravilnosti pri plačevanju in odvajanju članarine. "Neverjetno je, da so v nekaterih organizacijah sindikata v družbah odvajali članarino iz neto in ne iz bruto plač. Bili so tudi primeri, ko so celo samovoljno znižali delež članarine, ki je bila namenjena za delovanje organizacij na območni in republiški ravni ter za delovanje zveze," je dejala Prahova in dodala, da je nadzorni odbor v takšnih primerih ustrezno ukrepal. "Zahvale nadzornega odbora so v večini primerov naletele na plodna tla. Žal pa nekatere območne organizacije še danes zadržujejo sredstva članarine sindikata dejavnosti in zveze na svojih računih."

Predsednik in sekretar sta bila ponovno izvoljena

Nato so delegati soglasno razrešili organe Sindikata KŽI Slovenije in izvedli volitve za novo vodstvo.

Za predsednika republiškega odbora Sindikata KŽI Slovenije sta kandidirala dva kandidata. Kongres je za predsednika ponovno izvolil Srečka Čaterja, ki je dobil 50 glasov, Janez Kovač pa 13 glasov.

Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni: Breda Anželj, Marija Grošelj, Anita Kac, Silva Petek in Radoslava Zakič.

Kongres je potrdil tudi sestavo republiškega odbora, ki se je takoj po kongresu sestala in za podpredsednika za primarno proizvodnjo izvolil Jožeta Sapača, dobil je 30 glasov. Za podpredsednika za predelovalno industrijo pa je bil

izvoljen Anton Dimc, dobil je 23 glasov, drugi kandidat Stan-ko Podgorelec pa devet. Za sekretarja je rebubliški odbor izvolil Jova Labanca, ki je dobil 29 glasov, Ivan Sapač pa 4.

Kongres je v nadaljevanju dela sprejel še statut Sindikata KŽI Slovenije. Proti so glasovali samo delegati iz Pomurja, ker njihovih pripomb v javni razpravi pri oblikovanju končnega besedila niso dovolj upoštevali.

Delegati so sprejeli tudi programske usmeritve za delo do leta 2002. Vanje so zapisali, da bodo največ pozornosti posvetili skle-

Anton Dimc: Sindikalne zaupnike moramo zaščititi.

panju kolektivnih pogodb za opravljanje sezonskih del, nadzoru nad izvajanjem kolektivnih pogodb, zagotavljanju pravne varnosti delavcev, izobraževanju in usposabljanju sindikalnih zaupnikov in članov, krepitev mreže zaupnikov preko teritorialne organiziranosti, mednarodnemu sodelovanju, sodelovanju pri pripravi zakonov in izvedbenih aktov ter solidarnosti in pomoči sindikalnim delavcem.

Ivan Sapač pa je predlagal, da bi v programske usmeritve vključili še dve nalogi: sindikati bi se glede na predlagano pokojninsko reformo morali začeti boriti za to, da bi vajensko dobo šteli v delovno dobo; prav tako pa bi si sindikati morali prizadevati za to, da bi delavcem v hladilnicah priznali beneficiran staž.

Priznanja najbolj zaslužnim

Pred zaključkom kongresa so dolgoletni in najbolj aktivnim zaupnikom podelili priznanja sindikata KŽI in zlate cekine Narodne banke Slovenije. Priznanja so prejeli Maja Prah, Dušan Čater, Jože Černoša, Alojz Rupar, Ivan Sapač, Miloš Trampuž in Franc Toš, ki je bil v sindikatih aktiven kar 40 let.

V imenu novega vodstva Sindikata KŽI se je predsednik Srečko Čater zahvalil za zaupanje. Obljubil je, da si bo vodstvo prizadevalo za doselno uresničevanje na kongresu sprejetih sklepov in programskih usmeritev.

T. K.

Svet delavcev Aerodroma Ljubljana je bil ustanovljen oktobra 1996, ko Aerodrom Ljubljana še ni bil delniška družba, vendar je zakon dopuščal to možnost. Svet ima sedem članov. Dobro leto kasneje, novembra leta 1997, je svet delavcev sklenil z upravo družbe dogovor o sodelovanju pri upravljanju in hkrati tudi dogovor o medsebojnem sodelovanju s sindikatom družbe. Zaposleni, zdaj jih je 345, imajo tudi tri svoje predstavnike v deset-članskem nadzornem svetu. Podjetje je v večinski lasti države, njenega je dobrih 56 odstotkov kapitala podjetja, notranji lastniki imajo nekaj manj kot 17 odstotni delež, preostalo pa pidi in skladi. Toliko nam je za ogrevanje povedal predsednik sveta delavcev Aerodroma Ljubljana Tomaž Škofic in se pričakuje naslonil na naslon fotelja v svoji pisarni.

Tomaž Škofic: Z upravo je svet delavcev podpisal participacijski dogovor, v katerem ima razširjene pravice soupravljanja in več sredstev

Razširjene pravice soupravljanja

Tomaž Škofic, predsednik sveta delavcev Aerodroma Ljubljana, o soupravljanju v tej družbi

ki naj bi jih reševal sindikat. Največkrat prihajajo z vprašanji glede plače, to pa niso vprašanja v pristojnosti sveta delavcev.

Kako mislite izpeljati izobraževanje zaposlenih? To je lahko kar drag projekt...

Pravkar je v teku anketa sveta delavcev med zaposlenimi. Namen ankete je zvedeti, koliko zaposleni vedo o soupravljanju, kakšno je področje delovanja sveta delavcev. Poleg tega želimo zvedeti za mnenje zaposlenih, na katerem področju bi se svet delavcev v prihodnje moral bolj dogovarjati z upravo in kje so zaposleni šibki glede soupravljanja. Pri izobraževanju nam bo pomagalo združenje svetov delavcev, tako da pretiranih stroškov s tem ne bo. Kot smo doslej ugotovili, je nerazčiščen pojem področje delovanja sveta delavcev in sindikata.

Vprašanja o plačah so na govorilnih urah najpogostejša. Ali imajo zaposleni probleme s plačami ali samo mislijo, da jih imajo?

Mislijo, da jih imajo. Smo uspešna družba in prejemi niso slabi. Delavci menijo, da če javno objavimo, da smo uspešna družba in povišamo sejnine za člane nadzornega sveta, bi lahko imeli boljše plače še delavci.

Ali ima svet delavcev tudi sejnine?

Mi imamo nagrade, ki se izplačujejo vsak mesec. Predsednik sveta delavcev dobi dvajset tisoč tolarjev nagrade, člani pa petnajst tisoč tolarjev neto nagrade. Smo pa vsi člani sveta delavcev polno zaposleni, nismo niti polprofesionalci.

Kolikokrat se sestaja svet delavcev?

S sestanki ne pretiravamo. Po slovniku naj bi bili vsak mesec, vendar imamo običajno pet do šest sej letno. Na željo sindikata ali uprave pa skličemo tudi kako sejo vmes. Sejo skličemo tudi pred sejo nadzornega sveta in pred skupščino delničarjev, da se pogovorimo z našimi predstavniki v teh organih. Treba je ob tem povedati, da je Aerodrom Ljubljana predvsem operativna služba, kjer večjih problemov ni. Sodelovanje z upravo

je dobro, zadovoljna je tudi uprava. So pa seveda tako kot v drugih družbah stvari, ki jih uprave nerade razglašajo svetom delavcev. Zlasti določeni podatki o poslovanju ostajajo še kar naprej zaupni.

Vendar če soupravljate, bi te informacije, tudi strateške, morali imeti...

Ja... Sicer ne morem reči, da uprava te informacije pred svetom delavcev skriva. Mislim pa, da jih dozira, da ne pove vseh podrobnosti. Je pa bil svet delavcev s tistim, kar je izvedeli doslej, zadovoljen in ni preveč pritiskal na upravo.

Ali se uprava boji curljanja zaupnih podatkov?

Ne, mislim, da ne gre za to.

Največ govora o tem je bilo na združenju delodajalcev, ki želijo tudi omejiti pravice zaposlenih do soupravljanja...

Ja, poznam te težnje po spremembah zakona, ki še niti ni povsem zaživel...

Kakšne izkušnje imate v Aerodromu Ljubljana? Ali zakon res daje preširoke pravice sodelovanja pri upravljanju zaposlenim, ali res ovira upravo pri vodenju podjetja, ali res povečuje stroške poslovanja?

Naš svet delavcev, lahko pa rečem, da tudi sindikat, mislita, da bi bilo treba v zakonu pravico do sodelovanja delavcev pri upravljanju še razširiti, zlasti na področju pravice sveta delavcev, da daje mnenja pri več vprašanjih, kot jih zdaj določa zakon. Dobro pa bi bilo, če bi uprave večkrat morale iskati tudi soglasje sveta delavcev.

Ali ima svet delavcev odbore za obravnavo posameznih interesnih področij?

Svet delavcev je sedemčlanski, vendar brez profesionalnega delavca in tudi brez odborov sveta delavcev, ki bi obravnavali posamezna področja, denimo varstvo pri delu in druga. Imamo pa v participacijskem dogovoru odprto možnost, da jih ustanovimo, če se bo pokazala potreba.

Delavskega direktorja tudi nimate...

Ne, ker ga ne potrebujemo, pa tudi, ker nas je manj kakor 500 zaposlenih, kar je v zakonu meja za imenovanje delavskega direktorja. Smo pa seveda možnost imenovati delavskega direktorja zapisali v participacijski dogovor. Mislim pa, da za zdaj nismo nič pogrešili, ko delavskega direktorja nismo imenovali.

V kolikšni meri vas delo v svetu delavcev poleg vsega vašega rednega dela obremenjuje? Ali porabite tudi kaj prostega časa za soupravljanje?

Ne, me ne obremenjuje preko mere, tudi prostega časa mi ne jemlje. Vse delo za svet delavcev lahko opravi v delovnem času.

S. J.

ki seveda ni obvezujoče. Zdi se nam dobro, da svet delavcev ni sam pri pogajanjih z upravo. Glede sredstev za delovanje sveta delavcev pa smo se dogovorili za vsoto, ki je določena v zakonu.

Ali o porabi denarja za delovanje svet odloča samostojno ali pa je treba za vsak strošek pridobiti pristanek uprave?

Denar priteka na posebno kontno postavko in uprave potem ne zanima več, kako ga uporabljamo. O porabi poročamo letno, redno mesečno pa nam priteka skladno z zakonom o soupravljanju vsota v višini treh in pol mesečnih plač. Denar porabimo predvsem za izobraževanje članov sveta delavcev in za izobraževanje delavcev. Moram priznati, da nam letos izobraževanje še ni tako dobro steklo, zato pa imamo v načrtu za prihodnje leto izobraževanje vseh delavcev družbe.

Na kakšen način svet delavcev zbira pobude, predloge, pritožbe zaposlenih?

Nismo organizirali poštnih nabiralnikov ali skrinjic po podjetju, pač pa imamo govorilne ure in zanje določeno prostor v upravni stavbi. Tu določenega dne vsak teden član sveta delavcev sprejema predloge in pritožbe delavcev. Veliko vprašanj denimo je bilo v zvezi z delničarstvom. Ljudem skušamo pomagati, če ne zmoremo odgovora sami, najamemo strokovnjake in jih tudi plačamo.

Kakšne probleme prinašajo zaposleni na "govorilne ure", probleme, ki se tičejo soupravljanja?

Na žalost ne. Moram reči, da je ena naloga v prihodnjem letu podučiti zaposlene, kaj je področje delovanja sveta delavcev in kaj področje delovanja sindikata. Zdaj namreč prihajajo na svet delavcev s problemi,

Strokovnjaki ponavadi svetujejo svetom delavcev, naj si skušajo izboriti več sodelovanja pri upravljanju, kot ga določa zakon. Ali ste se trudili v tej smeri in - ali ste uspeli?

Menimo, da smo podpisali kar ugoden dogovor. Izborili smo si večje pravice sveta delavcev do sodelovanja pri upravljanju in večje pristojnosti. Denimo, uprava mora obveščati svet delavcev in zahtevati skupno posvetovanje pred sprejemom odločitve o bistveni spremembi ali zmanjšanju dejavnosti družbe in spremembi organizacije. To je dodano k tistemu, kar piše v zakonu. Razen predlogov odločitev, določenih z zakonom o soupravljanju, mora uprava predložiti svetu delavcev tudi predloge odločitev v zvezi s sprejemom splošnih aktov, s katerimi se natančneje urejajo pravice in obveznosti ter položaj delavcev na podlagi zakona o delovnih razmerjih. V tem primeru imamo torej spet možnost širšega vpliva na odločitve uprave. Tudi k primerom iz 98. člena zakona o soupravljanju smo v našem dogovoru dodali pravico sveta delavcev zadržati odločitve uprave, ko pri sprejemu odločitve predstavniki zaposlenih niso bili vključeni v postopek posvetovanja oziroma soodločanja po krivdi delodajalca. Tako imamo pravico zavrniti odločitve delodajalca, če zaobide svet delavcev pri sprejanju odločitev v zvezi z delovnimi razmerji.

Izborili smo si tudi sredstva za kulturne, športne in socialne aktivnosti. Svet delavcev o porabi sredstev odloča samostojno, o njihovi višini in dinamiki porabe pa se dogovori z upravo s posebno pogodbo. Vsota je odvisna od pogajanj, pri čemer nam je v veliko pomoč sindikat, s katerim delamo z roko v roki. Nobene odločitve ne sprejememo, ne da bi prej poslušali mnenje sindikata,

Odmev na popravek

Pravice trajno presežnih delavcev (NDE, št. 41)

V rubriki Pravna mnenja in nasveti je g. Igor Pišek, dipl. iur., objavil "večinsko stališče" (?), po katerem naj bi šlo v 2. odstavku 36. d člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 14/90 in nad: ZDR) za "redakcijsko" napako, saj naj bi se moral ta odstavek pravilno začeti iz besedo "delavcu", ne pa s pomotoma pripisano besedo "starejšemu".

Naj spomnimo: 2. odstavek 36.d člena ZDR se v celoti glasi:

"Starejšemu delavcu, ki mu do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka do pet let zavarovalne dobe, lahko preneha delovno razmerje (zaradi nujnih operativnih razlogov, op. p.) le, če se mu zagotovi dokup zavarovalne dobe, če mu je zagotovljeno denarno nadomestilo iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve pogojev za upokožitev ali z njegovim soglasjem pravica do ustrezne odpravnine."

Opisano "večinsko stališče" ne prenese resne strokovne presoje, saj temelji le na malo verjetni in z ničimer argumentirani tezi oziroma predpostavki, da je šlo za "redakcijsko" napako; po drugi strani pa je vredno graje zato, ker daje lažno upanje presežnim delavcem, ki jim je novela Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Uradni list RS, št. 5/91 in nad.: ZZZPB) odvzela pričakovane pravice, da bodo morda vendarle te pravice lahko uveljavili.

Pri tem imam v mislih delavce, ki so bili z dokončnimi sklepi opredeljeni kot trajno presežni delavci pred uveljavitvijo novele ZZZPB; glede na dopolnjeno starost in zavarovalno dobo pa jim je bila po tedanjih predpisih zagotovljena pravica do podaljšanja prejemanja denarnega nadomestila ("2+3"), čeprav niso imeli statusa starejših delavcev.

Četudi bi zakonodajalec namreč ugotovil in odpravil domnevno "redakcijsko" napako, navedena kategorija delavcev ne bi mogla uveljavljati pravice do denarnega nadomestila glede na določbo 2. odstavka 17. člena Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti (Uradni list RS, št. 40/97: SKPgd), ki bi se po razlagi komisije za razlago SKPgd (Urad-

ni list RS, št. 51/98) – glasila: "Določba 2. odstavka 17. člena SKPgd, ki določa, da poleg primerov, ki jih določa zakon, ne more prenehati delovno razmerje brez soglasja tudi delavcu, ki je starejši od 55 let oziroma delavki, ki je starejša od 50 let in ima najmanj 15 let delovne dobe pri delodajalcu oziroma 25 let skupne delovne dobe, velja tudi v primeru, ko delavcu oziroma delavki do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka do pet let zavarovalne dobe po 2. odstavku 36.d člena ZDR."

V varovano kategorijo delavcev bi torej sodili tudi delavci, starejši od 53 let oziroma delavke, starejše od 48 let, zaradi česar bi Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje njihove zahteve za denarno nadomestilo zavrnil skladno z določbo 14. oziroma 15. alineje 1. odstavka 19. člena ZZZPB.

Ne morem mimo tega, da ne bi na tem mestu avtorja in "večine" vprašal, kje so bili do sedaj. Uprava družbe IMPOL, d.d. iz Slovenske Bistrice (torej delodajalec!) je namreč že 27. 8. 1997 (!) pisno predlagala državni sekretarki v Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve mag. Zdenki Kovač, da naj se 42. člen prvotnega predloga novele ZZZPB dopolni z naslednjim (novim) 2. odstavkom:

"Določba prejšnjega odstavka tega člena velja tudi za zavarovance, ki še niso uveljavili pravice do denarnega nadomestila, če so bili do uveljavitve tega zakona v organizacijah oziroma pri delodajalcih z dokončnimi sklepi opredeljeni kot trajni presežki in so v odpravnem roku."

Ta predlog je sicer delno upoštevan v določbi 4. odstavka 61. člena nove ZZZPB, vendar so se predlagatelji novele odločili, da naj velja le za starejše delavce iz 2. odstavka 36. d člena ZDR (ki so zaposleni v javnem sektorju – gl. 2. odstavek 17. člena SKPgd op. p.).

Seveda pa se prej zastavljeno vprašanje nanaša tudi in predvsem na sindikalne "liderje", ki se – kot je razvidno iz 41. številke NDE – šele sedaj, "post festum", intenzivno dogovarjajo z omenjeno državno sekretarko, kako "rešiti" presežne delavce pred odprto brezposelnostjo.

Če želijo avtor, "večina" in sindikat dejansko pomagati kategorij delavcev, o kateri je govor, lahko to storijo le z vložitvijo pobude za začetek ustavnosti in zakonitosti 4. odstavka 61. člena novele ZZZPB, kajti ta določba eklatantno krši ustavno načelo enakosti pred zakonom glede na to, da uvaja diskriminacijo med zavarovanci glede na starost (datum rojstva).

V privilegiran položaj namreč postavlja kategorijo starejših delavcev, ki ji Ustava ne zagotavlja nikakršnih posebnih pravic, kot jih zagotavlja npr. invalidom, otrokom itd.

Končno še to: avtorju, ki je, po njegovi fotografiji sodeč, mlad, nedvomno pa perspektiven pravnik, iskreno priporočam, naj v prihodnje v medijih ne daje takih ali podobnih mnenj zgolj na podlagi svojih ali "večinskih" predpostavk.

Tisti, ki se utaplja, se namreč oprijema tudi za bilko, pri čemer je v tej prisposodbi utapljajoči se presežni delavec, ki je v pravni državi razumljivo računal, da bo lahko uveljavil pričakovane pravice ("2+3"), rešilna bilka pa je bilo avtorjevo mnenje – žal le do objave tega odgovora.

Alfred Ojcinger,
član ZSSS SKEI Impol
Slovenska Bistrica

Danfoss je sit Beltove umazanije

Zaradi korektnosti do političnih strank, pa tudi zato, da ne bi škodovali kateremu županskemu kandidatu, nismo pred lokalnimi volitvami sindikati Bele krajine odpirali problema onesnaževanja v Črnomlju. Sedaj so volitve za nami, zato želimo javnosti podati popolno sliko o aktivnosti za rešitev in odpravo resnega ekološkega problema v Beli krajini.

V Črnomlju je bilo onesnaževanje okolja kar del vsakdana, saj je prah iz Belta letel na prosto iz vseh mogočih dimnikov in ventilacij. Vsi smo negodovali, za preprečitev emisij plinov in prahu iz delujoče tovarne pa ni bilo možno storiti odločnega koraka.

Po stečaju Belta Livarja je leta dobil novega lastnika in sicer družbo IMP Livar iz Ivančne Gorice. Ker je ta družba povečala proizvodnjo, je postajal problem onesnaženega zraka vse bolj akuten. V tem času je poleg starega Belta zrasla nova tovarna Danfoss Compressors Črnomelj in začela izredno intenzivno zaposlovati, čez noč pa se je znašlo na njenem parkirnem prostoru več kot 400 v glavnem novih avtomobilov. Ker so to avtomobili naših članov, se je s problemom onesnaževanja in prahu na pritisk članstva začel ukvarjati sindikat SKEI Danfossa in Območna organizacija ZSSS za Belo krajino.

Že prej je v zvezi s to problematiko pri IMP Livarju urgiral direktor Danfossa g. Leopold Panjan, nato pa zadevo prepustil sindikatu. Naš prvi pisni zahtevek za takojšnjo ureditev čistilnih naprav njihov zagom je bil dan 20. 2. 1998.

Dne 26. 2. 1998 nam je Izidor Derganc zagotovil, da bodo filtri instalirani najkasneje do 15. aprila 1998, in nas prosil za še malo potrpljenja, saj je ta investicija vezana na velika finančna sredstva. Glede na to, da so minili vsi roki in dane garancije niso bile izpolnjene, smo problem umazanega zraka v Črnomlju začeli reševati tudi preko inšpekcije za okolje in prostor RS. Nanjo smo se pisno obrnili 29. 4. 1998.

Dne 12. 5. 1998 smo dobili od g. Simona Humarja, vodje območne enote Novo mesto, odgovor o ugotovitvah inšpekcije in predvidene roke za zagone posameznih čistilnih naprav in filtrov, s čimer naj bi v Črnomlju zadihali zdrav in čist zrak.

Ker smo v sindikatu SKEI Danfossa in območju Bele krajine zatrdno sklenili, da ne bo miru pred nami, dokler ne bo problem čistega zraka rešen, smo tudi župana občine Črnomelj zaprosili za pomoč in zahtevali, naj tudi občina zahteva takojšnje reševanje. Direktor g. Izidor Derganc nam je 12. 6. 1998 poslal pisno obzeložitev poteka sanacije odprševanja v obratu Črnomelj. V tem dopisu je zagotovil, da bodo do konca leta 1998 montirani filtri na kopalnih pečeh, kar bo omogočilo zaključek investicij v ekološko in bo tako proizvodnja v livarni prijaznejša in nemoteča za okolico.

Črnomljcem in drugim občanom Bele krajine lahko naš sindikata sporočamo, da že dihamo čistejši zrak, da smo se s tem problemom zadnji dve leti ukvarjali predvsem sindikati ZSSS Bele krajine in SKEI Danfossa Compressors Črnomelj in da ne dovolimo nikomur, da bi si naše rezultate pri tem dolgotrajnem komuniciranju z IMP Livarjem pripenjal na svoje prsi.

Pred nami je še ena izredno dvo-rezna zahteva, kako povrniti škodo na premoženju naših članov in občanov. Da bi se pogovarjali o tem, smo 12. novembra 1998 direktorja g. Ostermana in g. Kozana povabili na pogovor v družbo Danfoss, da jima predstavimo svoja izhodišča in naše odškodninske zahteve.

Jožef Kočevar,
sekretar ZSSS za Belo krajino

Janez Jerman,
predsednik SKEI Danfoss
Compressors

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Prenehanje delovnega razmerja zaradi neupravičene odsotnosti z dela

Če se je delavec po neupravičeni odsotnosti z dela dejansko vrnil na delo in želel delati, pa mu je delodajalec to preprečil, mu delovno razmerje ni moglo prenehati po določbi 6. točke prvega odstavka 100. člena zakona o delovnih razmerjih.

(Sklep Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 124/98 z dne 15. 9. 1998)

Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da tožniku delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo, ker sklep direktorja z dne 15. 8. 1992 ni dokončen, in odločilo, da ga je tožena stranka dolžna pozvati na delo in mu za čas od 15. 8. 1992 do 29. 2. 1996 obračunati osebni dohodek z zamudnimi obrestmi ter plačati vse dajatve in prispevke, višji tožbeni zahtevek pa je zavrnilo. Sklenilo je tudi, da je tožena stranka tožniku dolžna poravnati odmerjene stroške postopka.

Sodišče druge stopnje je ugodilo pritožbi tožene stranke in sprejelo sodbo sodišča prve stopnje tako, da je tožbeni zahtevek kot neutemeljen zavrnilo.

Zoper pravomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožnik vložil revizijo, v kateri je uveljavljal revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava. Navajal je, da je bil v spornem času sicer res odsoten z dela neupravičeno, vendar se je na delo vrnil pred dokončno odločitvijo o prenehanju delovnega razmerja. Zato bi sodišče ob upoštevanju 106. člena ZDR moralo odločiti, da mu delovno razmerje ni prenehalo, ampak mu še traja, saj še ni bilo odločeno o njegovem ugovoru zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja.

Revizijsko sodišče je reviziji ugodilo iz naslednjih razlogov:

V 6. točki prvega odstavka 100. člena zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93) je določba, da delavcu preneha delovno razmerje, če je bil neupravičeno odsoten z dela pet zaporednih delovnih dni in se ne vrne na delo, s prvim dnevom odsotnosti z dela. To pomeni, da sta za prenehanje delovnega razmerja po tej določbi določena dva kumulativna pogoja - neupravičena odsotnost pet delovnih dni in nevrnitev na delo. Sodišči prve in druge stopnje sta sicer pravilno zaključili, da tožnika več kot pet dni neupravičeno ni bilo na delo, različno pa sta ugotavljali, ali se je tožnik na delo vrnil ali ne, čeprav je to dejstvo relevantno za pravilno uporabo materialnega predpisa.

Revizijsko sodišče ves čas zastopa stališče, da tudi v primeru prenehanja delovnega razmerja z uporabo 6. točke prvega odstavka 100. člena ZDR ni izključena uporaba določb 106. člena ZDR. Ta določa, da ugovor delavca zoper sklep o njegovih pravicah obveznostih in odgovornostih zadrži izvršitev sklepa do sprejema dokončne odločitve. Zato se delavec do dokončnosti sklepa lahko vrne na delo, vrnitev na delo pa istočasno tudi pomeni, da ni več možna uporaba določb 6. točke prvega odstavka 100. člena ZDR glede prenehanja delovnega razmerja, saj gre lahko le za prenehanje delovnega razmerja po 5. točki prvega odstavka istega člena. Po tej pa delavcu delovno razmerje zaradi neupravičene odsotnosti z dela pet zaporednih delovnih dni, zaradi njegove vrnitve na delo preneha z dokončnostjo sklepa o prenehanju delovnega razmerja.

Sodišče prve stopnje je zaključilo, da je tožnik ob vrnitvi želel delati, ne da bi kaj več pojasnilo, kaj to pomeni. Sodišče druge stopnje pa je brez obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače, saj je zaključilo, da je tožnik samo izrazil željo po delu. Želja delati in izraziti željo po delu sta v tem primeru bistveni dejanski okoliščini, saj v prvem primeru pomeni, da tožniku, če je želel delati (dejstvo), pa mu tožena stranka tega ni omogočila, delovno razmerje ni moglo prenehati po določbi 6. točke prvega odstavka 100. člena ZDR; medtem ko v drugem primeru lahko, saj tudi revizijsko sodišče meni, enako kot sodišče druge stopnje, da samo želje po delu res še ni mogoče šteti za vrnitev na delo. Sodišče druge stopnje se do tega vprašanja ni natančneje opredelilo, verjetno zaradi svojega smiselno izraženega pravnega stališča, ki ga revizijsko sodišče ne sprejema, da v primeru prenehanja delovnega razmerja po 6. točki prvega odstavka 100. člena ZDR, ugovor do dokončne odločitve delodajalca ne zadrži izvršitve in da torej v teh primerih določba 106. člena ZDR ni uporabljiva.

PРАВNA MNENJA IN NAŠVETI

Piše: Igor Pišek, dipl. iur.

Pravica do odmora med delom

Delavka dela z delovnim časom, krajšim od polnega (4 ure). Delodajalec trdi, da ni upravičena do odmora med delom, ker ne dela 8 ur.

54. člen Zakona o delovnih razmerjih določa, da imajo pravico do odmora delavci, ki delajo poln delovni čas; delavci, ki delajo s krajšim delovnim časom, pa v sorazmerju s časom, prebitim na delu. 55. člen istega zakona še določa, da se delavec pravici do odmora med delovnim časom, dnevnega in tedenskega počitka ne more odpovedati.

Trajanje odmora med delom pa določa Zakon o temeljnih prav-

icah iz delovnega razmerja. V 28. členu omenjenega zakona je določeno, da ima delavec med dnevnim delom pravico do odmora, ki traja 30 minut. Zadnji odstavek tega člena še določa, da se čas odmora iz prvega odstavka vštevja v delovni čas.

V skladu z navedenim je torej delavka upravičena do odmora v sorazmerju s časom, prebitim na delu, v njenem primeru torej 15 minut. Ta čas se ji vštevja v delovni čas.

Sindikalna lista

November 1998	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
- cela dnevnicna (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.500,00
- polovična dnevnicna (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.750,00
- znižana dnevnicna (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.218,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	63.278,00	51.098,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1998)		
- po SKPGD (na delovni dan)	548,00	548,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	50.532,00	42.958,00
- za 20 let	75.798,00	64.437,00
- za 30 let	101.064,00	85.916,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	315.388,00	473.082,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
3. Solidarnostne pomoči		
- po SKPD - ob smrti delavca	93.751,00	85.496,00
- ob smrti v ožji družini	46.875,00	-
4. Minimalna plača (od 1. 8. 1998)	64.666,00	64.666,00
5. Zajamčena plača	37.045,00	37.045,00
6. Regres za letni dopust		
- najmanj	102.000,00	84.800,00
- delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	-	102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97 v višini 51.098,00 SIT).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon. Za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Ekonomsko-socialni svet tokrat zelo socialen

Po več kot dvemesečnem premoru je zlasti na zahtevo sindikalnih organizacij, pa tudi uprav podjetij, ekonomsko-socialni svet (ESS) obravnaval položaj, nastal po uveljavitvi sprememb zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti. Spremembe zakona so nekateri tolmačili tako, da bi že določeni presežni delavci, ki se na zavodih za zaposlovanje še niso mogli prijaviti, izgubili pravico do prijave in nadomestila. Sindikat obvladujoče družbe Mercator je zaradi tega zahteval od Sindikata delavcev trgovine Slovenije, da o 61. členu sprememb zakona začne ustavni spor. Razjasnitev položaja presežnih delavcev so zahtevali tudi sindikati Koliške, Laboda in več drugih podjetij.

Ministrstvo za delo je skupaj s strokovnjaki socialnih partnerjev zaradi tega pripravilo pisno mnenje, ki ga objavljamo v posebnem okvirju. Kot je dejal minister Tone Rop, so se odločili za zelo široko tolmačenje. Vsem, ki so bili za trajno presežne delavce določeni pred uveljavitvijo sprememb zakona, je omogočeno, da se prijavijo na zavodu za zaposlovanje in uveljavijo pravico do denarnega nadomestila. Ekonomsko-socialni svet bo to mnenje posredoval tudi vladi in organom zavoda za zaposlovanje. ESS je poblastil svojo strokovno skupino, da pripravi tudi mnenja in odgovore na vprašanja, ki se bodo v zvezi s tem zakonom še pojavljala.

Na predlog **Braneta Mišiča** je ESS obravnaval tudi razmere na področju plačne politike. Mišič je ocenil, da so pogajanja o tej politiki že toliko napredovala, da bi bilo mogoče sprejeti listino, ki bi jo podpisali vsi partnerji. Kratka razprava je pokazala, da imajo člani ESS pri tej problematiki tudi druge cilje. Predstavniki GZS, obrtne zbornice in združenja delodajalcev vidijo smisel sklenitve dogovora o plačni politiki le v povezavi s celotnim socialnim sporazumom, torej tudi zaposlovanjem, razbremenitvijo gospodarstva, pokojninsko reformo, davkom na plačilno listo, zakonom o stavgah. Pergam in Konfederacija 90 zahtevata tudi pogajanja o novi kolektivni pogodbi za gospodarstvo, opozarjata tudi na slabo pravno varnost. Po besedah **Vitka Roša** potrebuje naša država socialno soglasje in na njem temelječ socialni mir.

Ce vse to seštejemo, socialnega sporazuma ne bo, je povedal **Brane Mišič**. Rešitev bi bila lahko tudi podaljšanje veljavnosti sedanjega zakona. Temu je **Dušan Rebolj** nasprotoval, češ da ima zakon več pomanjkljivosti.

Ker partnerji niso daleč narazen, je treba to izkoristiti za sklenitev dogovora, njegov naziv ni pomemben, je menil minister **Rop**. Socialni partnerji bodo pogajanja torej nadaljevali in skušali že decembra podpisati listino o plačni politiki. Nadaljevali bodo tudi pogajanja o socialnem sporazumu.

Na predlog Sindikata gozdarjev Slovenije je ESS obravnaval njegova opozorila na posledice uveljavitve predloga sprememb zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov. Kot smo v našem glasilu že poročali, bi uveljavitev predlaganih sprememb ogrozila gozdna gospodarstva, ki opravljajo javno gozdarsko

službo. Kot je povedal sekretar tega sindikata **Marjan Ferčec**, je ključno vprašanje pravica do koncesije za izvajanje del v javnih gozdovih. Če bi predlagane rešitve obveljale, bi gozdna gospodarstva že čez leto dni ostala brez dela. Predstavnika nasprotne strani – zadržna zveza in ministrstvo za kmetijstvo – sta predlagane rešitev zagovarjala, češ da so skladne z evropskimi usmeritvami, tudi racionalnejše, omogočajo konkurenco in zmanjšanje tehnološkega zaostanka za sosednjimi državami.

Ferčec jim je dokazoval, da njihove ocene ne držijo, da gre pri spremembah le za izvedbo

dogovora vladajoče koalicije, torej politične cilje. **Boris Mazalin** je položaj primerjal z metanjem ljudi na cesto kar z lopato. Takšnega odpuščanja ne morejo popraviti nobeni ukrepi aktivne politike zaposlovanja.

ESS je sklenil, naj nasprotniki sedejo za mizo že pred predvideno obravnavo v državnem zboru in skušajo uskladiti različne poglede na ta zakon.

Kot je napovedal Ferčec, bo sindikat gozdarjev po potrebi organiziral tudi protestni shod in začel ustavni spor.

F. K.

Iz mnenja ministrstva za delo v zvezi z izvajanjem nekaterih določb zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

V zvezi z razlago četrtega odstavka 61. člena zakona je treba posebej poudariti, da je bil ves čas osnovni namen socialnih partnerjev zagotoviti enakopraven položaj tistih zavarovancev, ki sicer imajo sklepe o prenehanju delovnega razmerja kot presežnim delavcem, so pa ob uveljavitvi zakona še vedno v delovnem razmerju in zaradi tega še niso mogli preiti na zavod za zaposlovanje ter zaradi tega še niso bili upravičeni do denarnega nadomestila. Zakonodajalec je pri tem upošteval mnenje predlagatelja zakona, da naj bi zakon v prehodnem členu zaradi pravne varnosti omogočal »po stari ureditvi« tudi pravna razmerja, ki so bila z dokončnim sklepom o prenehanju delovnega razmerja že vzpostavljena in bi za te upravičence – zavarovance, v primeru, da ta določba ne bi bila sprejeta, pomenilo, da bi ostali brez varnosti.

Da je bilo v prehodnem režimu uporabljeno sklicevanje na sklep iz 36. d člena zakona o delovnih razmerjih, izhaja predvsem iz dejstva, da zavarovanci, ki naj bi jih urejal ta režim, še niso bili prejemniki denarnega nadomestila, tako kot to zahteva črtani 26. člena, zato tudi ni bilo možno urejanje te problematike v okviru prvega odstavka 61. člena zakona. Zadnji odstavek 61. člena zakona se torej sklicuje na 36. d člen zakona o delovnih razmerjih zaradi opredelitve sklepa, razen tega pa opredelitev starejšega delavca v smislu 87. člena zakona o delovnih razmerjih v povezavi z zadnjim odstavkom 61. člena zakona ni ustrezna, ker zakon o delovnih razmerjih v navedenem členu določa posebno varstvo starejših delavcev. Varstvo delavcev – zavarovancev iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti pa je določeno v zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Upravičenci in pravica do denarnega nadomestila ter s tem tudi pogoji za njeno pridobitev so opredeljeni v zadnjem delu zadnjega odstavka 61. člena zakona, ki določa, da imajo zavarovanci »pravico do denarnega nadomestila po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona«. Ta določba je napotitvena in sicer na 26. člen (ki v tem primeru še velja), kar pomeni, da imajo **zavarovanci, ki so državljani Republike Slovenije in jim manjka še največ tri leta do izpolnitve pogojev za upokojitev, pravico**

do podaljšanja prejemanja denarnega nadomestila do izpolnitve pogojev za upokojitev. Zato upravičencem, ki izpolnjujejo te pogoje, pravica do podaljšane prejemanja denarnega nadomestila pripada tudi po uveljavitvi zakona.

Denarno nadomestilo se tem zavarovancem odmeri (roki za uveljavitev pravice, višina denarnega nadomestila itd.) v skladu s predpisi, ki so veljali do uveljavitve zakona. Glede na navedeno je treba zavarovance tudi šteti za zavarovance, ki so uveljavili pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti do uveljavitve zakona in svoje pravice uresničujejo v skladu z drugim odstavkom 61. člena zakona, to je ob pogojih in na način, ki velja za brezposelne osebe po (novem) zakonu.

V praksi se pojavljajo tudi dileme o tem, ali se pri 19. a členu zakona upoštevajo neizplačane plače, ki jih delavec ni prejel tri ali več mesecev zaporedoma, oziroma neizplačanih devetih plač v zadnjem letu pred uveljavitvijo zakona.

Čeprav zakon v prehodnih členih tega vprašanja ni uredil, se navedena zakonska določba uporablja v celoti, kar pomeni, da se kot neizplačane plače upoštevajo tudi tiste iz obdobja pred uveljavitvijo zakona.

Med primeri, ki se nanašajo na uveljavitev zakona, so tudi vprašanja prvega odstavka 31. člena zakona. Gre za vprašanje, ali gre upravičencem, ki so vložili prijavo na zavod v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja, v tem roku pa je pričela veljati novela, pravica do denarnega nadomestila od prvega dne, ko jim je prenehalo delovno razmerje. Glede na to, da se ta določba v zakonu ni spremenila, dejstvo, da je bil v vmesnem času sprejet zakon, ne vpliva na tek te pravice, zato pripada tem upravičencem denarno nadomestilo od prvega dne, ko jim je prenehalo delovno razmerje, skladno s predpisi veljavnimi pred uveljavitvijo zakona.

Za zavarovance, ki so po uveljavitvi zakona postali (ponovno) brezposelni, se zaradi retroaktivnosti zakonskih določb ne more uporabljati določba 25. a člena zakona, ki določa vštevanje predhodnega časa zavarovanja in časa prejemanja denarnega nadomestila pri ponovni uveljavitvi denarnega nadomestila.

mag. Anton Rop, minister
(Povzetek pripravil F. K.)

V Novi Delavski enotnosti smo pred kratkim pisali o tem, kako je šla na začetku letošnjega leta tovarna polnilne opreme Radenska Sistemi v stečaj, čeprav so bili delavci prepričani, da bi jo ob pomoči Radenske lahko rešili. Pred dnevi pa je Okrožno sodišče v Murski Soboti objavilo javno dražbo za odprodajo premoženja stečajnega dolžnika Radenska Sistemi, ki bo 30. novembra na sedežu stečajnega dolžnika. Zato da bi izvedeli, kaj od stečajnega postopka pričakujejo delavci upniki, smo se pogovarjali s predsednikom SKEI v Radenski Sistemi Milanom Vajsom, ki delavce zastopa v upniškem odboru. Povedal nam je, da je premoženje podjetja v stečaju na nepojasnen način zmanjšano, zaradi česar SKEI zahteva pojasnila.

“Na začetku novembra smo imeli drugo sejo upniškega odbora,” pravi Milan Vajs. “V upniškem odboru so predstavniki Radenske Tri srca, ki je največji upnik, Zavarovalnice Triglav, Pomurske Banke, Kovinotehne iz Celja in delavcev. Na seji, na kateri sta sodelovala tudi stečajni upravitelj Bojan Žunič in predsednica stečajnega senata Jasna Vedenik, sem terjal pojasnilo v zvezi s tem, kaj se je v zadnjem letu dogajalo s premoženjem Radenske Sistemi. Po informacijah, s katerimi razpolagamo delavci, je namreč od celotnega premoženja, s katerim je Radenska Sistemi razpolagala leta 1996 oziroma 1997, v stečajni masi le še dobra polovica nekdanjega premoženja. V stečajni masi ni hale “TPO 2” oziroma rdeče hale in tako imenovane Žetinske opreme (gre za polnilne linije v Avstriji), poleg tega pa po naših informacijah ni vseh petih proizvodnih programov tovarne polnilne opreme. Delavcev ni nihče informiral, kaj je s tem premoženjem, zato smo toliko bolj presenečeni, ker ga ni v stečajni masi, iz katere moramo dobiti poplačane svoje terjatve. Včasih je bilo podjetje Radenska sistemi vredno 1,7 milijarde tolarjev, sedaj pa je vredno samo še okoli 500 milijonov tolarjev.”

Milan Vajs pravi, da je stečajni upravitelj zagotovil, da bo upniški odbor dobil pisno informacijo o tem, kaj se je dogajalo s premoženjem podjetja.

Prisilne poravnave v stečaju ne bo

“Na septembrski seji je upniški odbor predlagal, naj stečajni upravitelj še enkrat preveri, ali bi bilo mogoče za Radensko Sistemi izpeljati postopek prisilne poravnave v stečaju. Vendar se je izkazalo, da Radenska Tri srca kot bivša lastnica tovarne ni pripravljena iti v prisilno poravnavo, češ da je že nekajkrat poskušala sanirati podjetje z različnimi vodilnimi ekipami, vendar ji to ni uspelo. Delavci pa menimo, da bi Radenska Sistemi po prisilni poravnavi lahko uspešno poslovale, saj imamo v Radencih dovolj

Tovarna polnilne opreme Radenska Sistemi v stečaju na dražbi

SKEI se zavzema za ohranitev tovarne in njenega programa

usposobljenih kovinarjev in dobro opremo, na trgu pa je tudi dovolj povpraševanja po naših proizvodih,” pravi Vajs. “Odločitev Radenske Tri srca je za delavce samo še en dokaz več, da bi se bivši lastnik rad znebil podjetja iz kovinskopredelovalne panoge, ki ne more biti tako dobičkonosno kot podjetja, ki poslujejo na področju gostinstva in turizma. Vendar pa smo bivši delavci Radenske Sistemi hkrati tudi prepričani, da je odločitev vodstva Radenske Tri srca in verjetno tudi delniške družbe kratkovidna, saj bo Radenska Tri srca imela sedaj veliko stroškov z vzdrževanjem svojih polnilnic, za kar bodo skrbeli zu-

Najbolj pomembno je ohraniti delovna mesta

“Za delavce je zelo pomembno, da bi Radensko Sistemi prodali v celoti. Če bo podjetje dobilo novega lastnika, bo lahko začelo nemudoma ponovno poslovati, v Radencih pa bomo ohranili okoli 50 do 60 delovnih mest za kovinarje. Če bi tovarno polnilne opreme razprodali po delih, pa za to, da bi začela ponovno obratovati, ni več upanja,” pojasnjuje Milan Vajs. “Delavci smo tako zainteresirani za to, da bi Radensko Sistemi prodali v celoti, da smo za to pripravljene pristati

Milan Vajs: Delavci upniki se zavzemamo, da bi tovarno prodali kot celoto, saj je to edini način za ohranitev delovnih mest

nanji izvajalci, ki tudi ne bodo delali zastoj. Tudi nemiški partner Kronos, ki sedaj Radensko Tri srca oskrbuje s polnilnimi linijami in rezervnimi deli, ne bo vedno tako poceni kot danes.”

Sicer pa je Milan Vajs zadovoljen s sklepi zadnje seje upniškega odbora. “Dogovorili smo se, da bo poskušal stečajni senat tisto, kar predstavlja funkcionalno celoto podjetja Radenska Sistemi v stečaju, prodati v celoti. Nefunkcionalne dele premoženja pa bo stečajni upravitelj poskušal odprodati po 100-odstotni cenilni vrednosti, delno pa tudi na dražbi.”

tudi na nižje poplačilo naših terjatev. Najbolj pomembno je, da bi ohranili čim več delovnih mest.”

V občini Radenci, ki ima okoli 4500 prebivalcev, je okoli 600 brezposelnih. To je za tako majhno občino zelo velika številka. “Med brezposelnimi je polovica kovinarjev, ki so izgubili delo ob stečaju Avtoradgone, Arconta, Tam Busa, Elrada in še nekaterih podjetij v kovinskopredelovalni panogi. Med njimi so se znašli tudi delavci Radenske Sistemi, čeprav je pred stečajem vodstvo delniške družbe Radenska delavcem obljubljalo, da nihče ne bo ostal na cesti. Žal pa je Radenska svoje obljube

“požrla”, saj v Radenski nekateri vodilni raje zaposlujejo svoje znanec kakor pa svoje bivše delavce, ki so jim še pred časom obljubljali zaposlitev. Zato je večina bivših delavcev Radenske Sistemi brezposelnih. Njihove možnosti, da bi si lahko našli zaposlitev v Pomurju v svojem poklicu, so zelo majhne. Določeno število delovnih mest bi lahko ohranili le, če bo stečajnemu senatu uspelo prodati Radensko Sistemi v stečaju v celoti,” pravi Vajs.

Na javni dražbi bo stečajni senat začel prodajati premoženje Radenske Sistemi kot funkcionalno celoto po izključni ceni 449.659.000 tolarjev. “Delavci upamo, da se bo za tovarno polnilne opreme našel kupec. Pričakujemo, da nam bo pomagal iskati kupca tudi republiški odbor SKEI z Albertom Vodovnikom na čelu. Kupcem moramo povedati, da ima tovarna dobro tehnologijo, da je v Radencih na razpolago dovolj usposobljenih in prizadevnih delavcev ter da ima podjetje perspektiven program, za katerega vlada na domačem, še zlasti pa na tujih trgih, veliko povpraševanje,” poudarja Milan Vajs.

Sicer pa so bivši delavci Radenske sistemi po besedah Milana Vajsa že dobili na svoje tekoče račune ali hranilne knjižice izplačanih 15 odstotkov terjatev. “Delavske terjatve niso zelo velike, saj smo plače v Radenski Sistemi prejeli redno. Večina delavskih terjatev izhaja iz naslova neizplačanih dnevnic, odpravnin, neizkoriščenega dopusta in poškodb pri delu. Večina delavcev ima le od 80.000 do 300.000 tolarjev terjatev.”

Člani SKEI so še povezani

Da bi zaščitili svoje interese v stečajnem postopku in zlasti zaradi tega, da bi poskušali na lokaciji nekdanjega podjetja Radenska Sistemi ohraniti čim več delovnih mest, so člani SKEI iz podjetja še vedno aktivni in med seboj povezani. “Člani izvršnega odbora SKEI se še vedno redno sestajamo. Sindikalni zaupniki pa nato o vsem tekoče obveščajo nekdanje sodelavce. Vsak delavec lahko dobi informacije o tem, kaj se dogaja, pri svojem sindikalnem zaupniku. Velika večina bivših delavcev Radenske Sistemi še naprej plačuje članarino SKEI in so povezani s svojim sindikatatom, ki se še edini bori za njihove interese,” pravi Milan Vajs.

T. K.

Zakon grozi kolektivnim pogodbam

Piše: Doro Hvalica

Vlada Republike Slovenije je 25. novembra 1998 v ljubljanskem BTC organizirala posvetovanje o delovnem gradivu predloga Zakona o zaposlenih in razmerjih plač v javnem sektorju.

Temeljno spoznanje in sporočilo posvetovanja je prav gotovo,

da ostajajo predlagatelji in predstavniki delojemalcev vsak na svojem bregu. Razlika od prvega posvetovanja pred nekaj meseci na Brdu pri Kranju je le ta, da je reka med bregovima še bolj kalna in deroča.

V razpravi so v celoti prevladovali predstavniki sindikatov negospodarskih dejavnosti. Najpomembnejše poudarke pa je mogoče videti v stališču in sporočilu koordinacije sindikatov negospodarstva, ki jih je na posvetu predstavil vodja koordinacije in predsednik Sindikata Glosa Doro Hvalica:

Koordinacija sindikatov negospodarstva se zelo zavzeto in prizadevno vključuje v razprave o predlogih novega systemskega zakona za zaposlene v javnem sektorju.

Od prvotnega gradiva, ki ni moglo skriti dejstva, da je bilo pisano zgolj in samo za potrebe državne uprave, je današnje očitno doživelo transformacijo, ki naj bi dokazala, da je sedaj pa zares sposobno biti ustrezen okvir za vse zaposlene v javnem sektorju.

To se vidi že v spreminjanju naslova, saj smo prejeli vabilo na posvetovanje o delovnem gradivu za predlog Zakona o javnih uslužbencih in razmerjih plač v javnem sektorju, pogovarjamo pa se o gradivu Zakona o zaposlenih in o razmerjih plač v javnem sektorju.

Na prvi pogled utegne zato kdo misliti, da so dosedanja razprava in še posebej pogovor in spodobna pogostitev na Brdu pri Kranju obrodili sadove – pa se moti.

Razen naslova in vztrajnega dodajanja odstavkov, kjer posebej piše, da določena rešitev na enak način ali rahlo modificirana velja tudi za tiste, ki so v delovnem razmerju pri javnih zavodih in drugih osebah javnega prava, ni vsebinskih sprememb.

Sindikati povezani v koordinaciji sindikatov negospodarstva zato še vedno menimo:

– da je kljub nasprotovanju nekaterih predlagateljev in strokovnjakov Phare bila sprejeta politična odločitev, naj zakon velja za vse zaposlene v javnem sektorju, čeprav je bil pisan le za zaposlene v državnih organih in organih lokalnih skupnosti. Politična odločitev bi morala biti sprejeta pred pisanjem delovnega gradiva;

– da predlagano besedilo ne skuša urejati le osnov plačnega sistema, temveč grobo posega tudi na področja, ki so sestavina kolektivnih pogodb;

– da preprosto ukinja panožne in poklicne kolektivne pogodbe in dopušča le močno okrnjeno splošno kolektivno pogodbo javnega sektorja;

– da skušajo predlagatelji radikalno skrčiti prostor sindikalnega delovanja, saj nameravajo ukiniti socialno partnerstvo v javnih zavodih ipd.;

– da prepoveduje stavko oz. je v predlaganem besedilu njena izvedba praktično onemogočena.

– da tudi dopolnjeno predlagano besedilo ne more biti osnova za nadaljnjo razpravo o systemskem zakonu, ki naj zajame vse zaposlene v celotnem javnem sektorju.

Vsemu temu pa v imenu razpravljalcev na seji Koordinacije sindikatov negospodarstva in v imenu glavnega odbora Sindikata Glosa – Sindikata kulture Slovenije dodajam: da je besedilo strokovno slabo pripravljeno, nekonsistentno in polno paradoksov.

Predvideva rešitve, ki že vnaprej onemogočajo izpeljavo predlaganega (na primer, pri imenovanju, določanju statusa ipd.), kar lahko pomeni, da predlagatelji rešitve sploh ne želijo, ker jim je glavni cilj le poenotenje sistema plač.

Nejasna določila ustvarjajo zmedo. Ni mogoče, na primer, razbrati za koga naj velja kolektivna pogodba: za uslužbence in delavce ali le za delavce.

Zakon je že predlagan iz napačnih razlogov. Sklicuje se na zmedo, ki pa jo je ustvarila vlada Republike Slovenije sama. Med razlogi srečamo tudi npr. takšne: citiram "Takšen sistem je nujen za odpravo vse večje povprečnosti, h kateri se nagiba javni sek-

tor". Za božjo voljo, na osnovi česa je dana takšna ocena. Če velja le za državno upravo, so potrebni podatki in treba je to povedati. Če pa velja za ves javni sektor, potem je napačna ali celo zlonamerna, saj podatki in analize kažejo, npr. na področju izobraževanja in na področju kulture popolnoma drugačno sliko.

Besedilo predvideva krčenje pravic zaposlenih, kar je v nasprotju z mednarodnimi konvencijami, ki pravijo, da je država dolžna širiti pogoje za kolektivno dogovarjanje tudi v javnem sektorju.

Enoglasno stališče negospodarskih sindikatov je, da se panožnim in poklicnim kolektivnim pogodbam ne nameravamo odpovedati – tudi za ceno protestov, demonstracij in stavk.

Besedilo je polno grobih napak, saj, npr. v 28. členu, ki govori o veljavnosti kolektivne pogodbe, piše, da je na strani delojemalcev potreben podpis večine reprezentativnih sindikatov, v katere je včlanjeno najmanj 50 odstotkov zaposlenih, čeprav je, upam, jasno, da je mišljena večina sindikatov, ki predstavljajo dejavnosti z najmanj 50 odstotkov zaposlenih v celotnem javnem sektorju.

Povsem nemogoča so, npr. določila o delovni obveznosti v primeru stavke takoj, ko simuliramo konkretno situacijo. Recimo, delovna obveznost, ki jo zaukaže predsednik vlade baletnemu zboru, opernim pevcem, ipd.

Sindikati iz koordinacije negospodarstva ne zavračamo temeljne ideje o enotno urejenem plačnem sistemu, nasprotujemo pa takšnemu, ki bi krčil kolektivne pogodbe ali jih celo ukinil, kakor to počne predlagano besedilo.

Enoten zakon, ki bi lahko urejal razmerja vseh zaposlenih v javnem sektorju je mogoč samo na ravni najmanjšega skupnega imenovalca: določi naj le tisto, kar bo mogoče sprejeti na skrajnem robu javnega sektorja – to je v kulturi, pa bo to zagotovo tudi primerna osnova za vojsko, ki je (hipotetično) na drugi skrajni strani. Posebni zakoni in panožne ter poklicne kolektivne pogodbe pa naj zapolnijo vrzeli, ki jih ustvarjajo svojstvenosti dejavnosti in posebnosti potreb državne uprave.

Stečaj Silexa iz Blance zaključen

Za bivše delavce Silexa iz Blance je bil 30. oktober srečen dan, saj so po končanem stečajnem postopku dobili del tega, kar jim je podjetje dolgovalo. Kot nam je sporočil **Ladi Rožič**, sekretar območnega odbora Silexa za Posavje, so bivši delavci prejeli le terjatve in obresti zanje, ki so imele prednost. Zaradi prenizkih nadomestil, ki jim jih je

odmeril zavod za zaposlovanje, pa je območna organizacija ZSSS za Posavje za 64 delavcev vložila zahtevo za revizijo postopka. Gre za to, da so delavci iz stečajne mase prejeli razliko do polnih plač po kolektivni pogodbi, plačani so bili tudi vsi prispevki, tudi za primer brezposelnosti, česar zavod pri odmeri nadomestil ni upošteval.

Opozorilo Tasiču

Anton Motoh, predsednik SKEI SŽ lokacije Štore, zahteva od predsednika uprave SŽ Matica Tasiča, naj izpolni obljubo, da bo sindikatu omogočil sodelovanje pri odločitvi o prodaji Jekla Štore. Tasič jim je pred časom povedal, da bo odločitev o prodaji Jekla »padla« ta teden. Ker o odločitvi še nimajo nobene vesti, zahteva SKEI Tasičevo pojasnilo.

Hamoreska

"V nekaterih podjetjih, ki dobro poslušajo, bodo delavci ob koncu leta dobili novoletno nagrado oziroma nekakšno trinajsto plačo," je pred dnevi pri malici v naši tovarni dejal strugar Lojze.

"Tudi v naši tovarni bi si delavci zaslužili novoletno nagrado, saj smo vse leto trdo in pridno delali," je pribil rezkar Vili.

"To je že res, vendar pa direktor o tem noče nič slišati. Drugo leto ima reelekcijo, zato bi se rad pred delničarji postavil s čim večjim dobičkom. Če bodo delničarji dobili visoke dividende, ga bo nadzorni svet brez problemov imenoval za direktorja še za eno mandatno obdobje," je dejal Lojze.

"Lepo bi bilo, če bi direktor del dobička namenil tudi za nagrade delavcem, saj smo ta dobiček dejansko ustvarili mi, ali ne?" se je v pogovor vključil mizar Tone. "Ali se bomo morali mi zares obrisati pod nosom za težko zaslužen denar samo zaradi tega, ker bi naš direktor rad še za en mandat zadržal direktorski stolček? Sedaj si bodo denar, ki smo ga zaslužili mi, razdelili drugi!"

"Če bi bili pametni, bi lahko tudi mi dobili novoletno nagrado, saj smo čez leto ustvarili dovolj dobička," se je v pogovor vključil skladiščnik Rudi.

"Pametni smo že pametni, samo ne za sebe - tako kot naš direktor," je dejal Lojze. "On sebi brez problemov izplačuje najvišjo menedžersko plačo. Takrat ga nič ne skrbi za dobiček!"

"Lepo sem vam povedal, da bi tudi mi lahko prišli do novoletne nagrade, če bi bili dovolj pametni!" je vztrajal pri svojem Rudi.

Iz dnevnika delavca Jožeta

Lobiranje po naše

"Kako?" smo vprašali v en glas.

"Kako? Kako? Lobirati bi morali!"

"Kako lobirati?"

"Danes vsi lobirajo: politiki, ki želijo biti izvoljeni; gospodarstveniki, ki želijo pridobiti posle; državni uradniki, ki bi radi napredovali, in celo lepotičke, ki bi bile rade na kakšnem lepotnem tekmovanju izbrane za miss. Dandanes človek samo z delom in brez lobiranja nič več ne doseže," se je zarežal Rudi.

"Kateri zakon pa pri nas določa pravila lobiranja?"

"Kakšen zakon? Saj nismo v Združenih državah Amerike, da bi bila pravila lobiranja urejena z zakonom. Pri nas se najbolj spleča lobirati kar po intuiciji: tako delajo številni politiki in gospodarstveniki," nas je poučil Rudi.

"Rudi, potem pa povej, kako bi si lahko izborili izplačilo novoletne nagrade, če si že takšen strokovnjak za lobiranje," je dejal Lojze.

"Nič ni bolj enostavnega!" je veselo vzkliknil Rudi. "Z lobiranjem moramo ustvariti vzdušje, da bo direktor sam rad izplačal novoletne nagrade vsem zaposlenim."

"In kako boš ustvaril takšno vzdušje?" smo postajali nestrpni.

"Preprosto! Računovodja naj direktorja opomni, da ga bo zaradi njegove plače prijavil davčni upravi, če ne bo nekaj denarja namenil tudi za novoletne nagrade delavcem. Strojepiska Anica naj direktorju omeni, da bo o njunem odnosu obvestila direktorjevo ženo, če ne bo dobila novoletne nagrade. Peter iz avtomehanične delavnice naj direktorju reče, da mu ne bo več za tovarniški denar servisiral privatnega avtomobila, če ne bo dobil novoletne nagrade. Če vse to ne bo pomagalo, pa lahko direktorju namignemo, da bomo lastnikom povedali, kako je s prodajo strojev svojim sorodnikom izvedel postopek dezinvestiranja v podjetju," se je zarežal Rudi.

"Že razumem! Če je tako, potem v našem gospodarstvu in politiki zares obstajajo neomejene možnosti za lobiranje. Samo to je vprašanje, kako se bodo takšna lobiranja končala za naše gospodarstvo in državo," je zamišljeno rekel Lojze. "Zato bom sam še naprej rajše živel od denarja, ki si ga zaslužim z delom, kakor od tistega, ki bi ga pridobil s takšnim lobiranjem."

Vsi smo pokimali in pozabili na 13. plačo. Zanj smo dovolj pridni, vendar pa premalo pokvarjeni. Dandanes očitno ne velja več pregovor "Več delaš in več znaš, več veljaš!", temveč pregovor "Bolj si pokvarjen, več imaš!".

Roke in noge

"Prosil sem jo za roko!"

"Zakaj?"

"Tako dobre noge ima!"

Načrti

"Gospodična, ali vas lahko vprašam, kakšne načrte imate? Kaj imate danes zvečer pred seboj?"

"To, na kar mislite, imam danes že za seboj!"

Resnica

"Zakaj si prekinila s Petrom?"

"Odkrila sem, da ni poročen, kakor mi je zatrjeval!"

Poroka

"Vaša hči se bo poročila z menoj!"

"Prav vam je, zakaj pa ste se toliko časa vrteli okoli nje!"

Svetlolaska

"Kdo je ta svetlolaska, s katero sem te videl danes?"

"Tista temnolaska, s katero si me videl včeraj."

Skakanje

"Micika, zakaj se nočeš poročiti z menoj. Tak fant ne raste na vsaki veji?"

"Zato pa skače z veje na vejo!"

Opravičilo

"Neotesanec, moji hčerki si vzel nedolžnost!"

"Oprostite, gospod, obljubim, da ji je ne bom nikoli več!"

Drobnarije

"Tatjana, kako se razumeš s svojim fantom?"

"V glavnem dobro. Včasih se skregava samo zaradi kakšne drobnarije?"

"Kako to misliš?"

"Jaz bi se denimo rada poročila v škrlatni obleki, on pa se sploh noče poročiti."

Gliha vkup štriha

Moški, ki pride v javno hišo, naroči šefici: "Rad bi imel takšno z velikimi joški in majhno stvarčico."

Šefica nekam odide. Ko se vrne, vpraša: "Kje je sedaj tisti z velikimi rokami in majhnim onetom?"

Stroga pravila

"Gospod, prišel sem vas prosit za roko vaše najmlajše hčerke!"

"Lepo! Vendar bi jaz rajše videl, da bi šle najprej pred oltar njeni dve starejši sestri!"

"To razumem, vendar pa je tudi prav, da gre najmlajša prva v posteljo, ali ne?"

Donosen poklic

"Imam donosen poklic. V izvoznouvojni firmi prodajam tujo robo!"

"Jaz pa nekajkrat na noč prodam svojo, kljub temu pa je še vedno moja. Ali ni moj poklic še bolj donosen od tvojega?"

Slavica Čuk: »Ste vi tisti gospod Jože Gorše, kandidat za župana občine Loška dolina, ki o sindikatu govori le zelo grdo in skuša s tem osiranjem pridobiti volilce? Če ste to res vi, vam moram povedati, da izgubljate podporo članov sindikata SKEI v Kovinoplastiki Lož. Če imate kaj proti Svobodnim sindikatom, imate vse možnosti delavce povabiti v organizacijo, ki bo zanje koristnejša.«

Službena pot

"Kje imaš moža?"

"Na službeni poti je."

"In ti mu kar verjameš? Kaj pa, če je pri ljubicu?"

"Nemogoče. Tudi ona je na službeni poti!"

Nesreča

"Z ženskami nimam sreče."

"Kako?"

"Prva me je zapustila!"

"Kaj pa druga?"

"Ta me pa noče zapustiti!"

Pomota

"Moj dragi mucek, kaj bova danes papcala. Ti pripravim juhico ali rižoto?"

"Kaj pa je danes s tabo, žena, da si tako ljubezniva?"

"Bodi tiho! Kaj ne vidiš, da se pogovarjam z mačko!"

Previdnost

"Ali ti domo vse poveš mami?" vpraša fant svojo novo ljubezen na tretjem zmenku.

"Ne upam, ker bi vse zblebetala mojemu možu!"

Laž ima kratke noge

"Si že slišal, da je Tatjana lezbijka?"

"Nesramnica, meni pa je lagala, da je kozmetičarka!"

Članov upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije še nismo slišali tako priznavno ploskati, kot so ploskali Dragu Bahunu, podpredsedniku Zveze društev za kadrovske dejavnosti, za njegov prispevek k predlogom ukrepov za zmanjšanje odsotnosti z dela zaradi bolezenskih vzrokov. Upravni odbor zbornice je ta torej med drugim obravnaval problematiko odsotnosti z dela zaradi bolezenskih vzrokov in odločno podprl predloge ukrepov za zmanjšanje, ki sta jih na podlagi razprave na okrogli mizi aprila letos pripravila združenje delodajalcev in združenje društev za kadrovske dejavnosti.

Podatki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije kažejo, da postaja odsotnost z dela zaradi bolezenskih vzrokov resen problem. Odsotnost z dela raste od leta 1992 in leta 1997 je bilo zaradi tega izgubljenih 4,9 odstotka delovnih dni tega leta. To je tako, kot če vsak dan ne bi delalo 35.700 zaposlenih; za nadomestila plač je bilo porabljenih 43 milijard tolarjev ali 1,5 odstotka bruto družbenega proizvoda. Po tem podatku je Slovenija v samem evropskem vrhu. Problem je prerasel zdravstveni okvir in postal resen družbeni in gospodarski problem. Tako je treba naravnati tudi ukrepe za zmanjšanje tega pojava, so menili spomladi na okrogli mizi in zdaj pritrldili na upravnem odboru gospodarske zbornice. Kot prvi pogoj za razreševanje zdravstvenega absentizma kot družbenega problema je omenjen konsenz med vsemi partnerji socialnega dogovarjanja, vlado, sindikati in delo-

Odsotnost z dela – družbeni in gospodarski problem

Upravni odbor Gospodarske zbornice podprl predloge za spremembo ustreznih zakonov, kar naj bi skupaj z drugimi ukrepi zmanjšalo odsotnost z dela zaradi bolezenskih vzrokov, po čemer smo med prvimi državami v Evropi

dajalci, da družba in gospodarstvo tega bremenena ne preneseta več. Potrebno je sprejeti nacionalni program zmanjševanja absentizma z dela, v katerega bi bile vključene institucije od parlamenta, vlade, delodajalcev, sindikatov do drugih nosilcev javnih pooblastil, kot so zavod za zdravstveno zavarovanje, zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, republiški zavod za zdravstvo in še kateri. Ukrepi naj bi zajeli področje varstva pri delu, preventive, zakonodaje in še nekatere druge, denimo ukrepe za spodbujanje prisotnosti na delu.

Na okrogli mizi so na prvo mesto seznama potrebnih ukrepov postavili spremembo normativnih ureditev glede pravic in obveznosti zaposlenih do odsotnosti z dela in do nadomestila za ta čas oziroma njihovo prilagoditev evropskim normativom. To pomeni spreminjanje zakona o delovnih razmerjih, zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, zakona o pokojninskem

in invalidskem zavarovanju ter kolektivne pogodbe. Zakonodajca naj stimulira tudi materialno prisotnost na delu in ne odsotnosti z dela. To med drugim pomeni zoženje pravice zaposlenih do nadomestila in znižanje višine nadomestil, ukinitev nekaterih nadomestil (za odsotnost do treh dni). Zmanjšala naj bi se osnova za izračun nadomestila na plačo delavca, ki je zbolel, iz preteklega meseca za polni delovni čas. Spremenila pa naj bi se zakona o dohodnini in o prispevkih za socialno varnost tako, da ne bi dodatno obremenjevala delodajalcev, ki preventivno skrbijo za zdravje zaposlenih in zaposlenih pri obračunu dohodnine. Predlogov je seveda še več, v našem časniku smo jih že predstavili in jih bomo tudi v prihodnje. Upravni odbor zbornice pa se je sklenil pridružiti zaključkom spomladanske okrogle mize o zdravstvenem absentizmu z dela in na njih opozoriti tako parlament kot vlado.

B. R.

Nagrade in priznanja Fundacije Avgusta Kuharja za leto 1998

Nagrado Avgusta Kuharja za izjemne dosežke na področju varnosti in zdravja pri delu je prejel **Janez Šterbal, varnostni inženir, dipl. org. dela**

za program ukrepov za zmanjšanje števila poškodb pri delu v delniški družbi TALUM Kidričevo iz junija 1996.

Iz obrazložitve:

Usmeritve Evropske unije za doseganje varnosti in zdravja pri delu zahtevajo določitev programa ukrepov za odpravo oziroma zmanjšanje tveganj na podlagi ocene tveganja oziroma ocene varnosti pri delu. Program ukrepov za zmanjšanje števila poškodb pri delu v delniški družbi TALUM Kidričevo iz junija 1996, ki ga je izdelal varnostni inženir Janez Šterbal, predstavlja sistematični in v praksi preizkušeni program ukrepov za povečanje ravnih varnosti in zdravja pri delu, ki načela usmeritev ustvarjalno in učinkovito prevaja v prakso.

Učinkovitost programa ukrepov za zmanjšanje števila poškodb pri delu delniške družbe TALUM Ki-

dričevo iz leta 1996 je bila praktično preizkušena. Njegovo uspešnost naj orišejo naslednji podatki iz analize poškodb za obdobje 1995 – (I–VI) 1998:

	1995	1996	1997	1998 (I–VI)
povprečno število zaposlenih	1.129	1.109	1.066	1.014
število poškodb pri delu	168	129	57	19
število poškodb na poti	12	15	7	8
število izgubljenih dni zaradi poškodb	3.657	2.715	1.511	811

Zaradi poostrelega nadzora kakovosti, namenske porabe, pranja, vzdrževanja in odpisovanja osebnih varovalnih sredstev so se v letu 1998 stroški za osebna varovalna sredstva v primerjavi z letom 1997 znižali za 15 %.

Strokovna komisija ocenjuje, da je najpomembnejši dosežek varnostnega inženirja Janeza Šterbala, da mu je uspelo vodilne in vodstvene delavce delniške družbe TALUM ter ostale zaposlene prepričati, da je varnost in zdravje pri delu skupna in

stalna naloga vseh in pomembna ekonomska kategorija za ocenjevanje delovne uspešnosti posameznika in poslovne uspešnosti gospodarske družbe. Služba za razvoj in tehnologijo so spoznali svojo vlogo pri načrtovanju varnosti pri delu in v tem prepoznali priložnost za pridobitev strokovne avtoritete. Vzgoja in izobraževanje, katerih praktični del so pripravili neposredni vodje, sta postala temeljna metoda za utrditev sistema varstva pri delu, v katerem vsaka služba prevzema svoj del naloge. Varnostni inženir Janez Šterbal je dal tudi pobudo za analizo vzrokov

bolniške odsotnosti, ki jo je v letu 1998 pripravila kadrovska služba družbe.

Varnostni inženir Janez Šterbal je izgradil sistem trajnega izboljševanja varnosti in zdravja pri delu z oblikovanjem v praksi preizkušenega učinkovitega programa, ki ga lahko štejejo kot model za uporabo v drugih podjetjih. Prednost sistema je zlasti sistematična preglednost kot pogoj za učinkovitost in praktično uporabo. Z učinkovitostjo sistema, ki je hkrati nadgradnja analize varnosti,

je vzbudil v vodstvu gospodarske družbe zaupanje in spoznanje o koristi in potrebnosti vgraditve varnosti in zdravja pri delu v politiko poslovanja gospodarske družbe.

Varnostni inženir Janez Šterbal je aktiven član Društva varnostnih inženirjev in tehnikov Maribor. Je soavtor pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka delniške družbe TALUM iz Kidričevega in je svoje izkušnje o varnostnih ukrepih v zvezi z električnimi instalacijami posredoval članom mariborskega društva. Služba varstva pri delu delniške družbe TALUM omogoča zainteresiranim seznanitev z delovanjem upeljane računalniške podpore varstva pri delu.

Priznanje za aktivno delo v društvi varnostnih inženirjev pa so prejeli:

Emil Marušič, pomorščak – kapetan dolge plovbe, upokojenec Luke Koper;

Gvido Klar, varnostni inženir, dipl. ing. rudarstva, upokojenec Nafta Lendava;

Alojz Štandeker, tekstilni inženir, zaposlen v MTT Tovarni tkanin Melje Franc Čegovnik, varnostni inženir, upokojenec Železarne Ravne;

Žarko Leban, varnostni inženir, zaposlen na Inšpektoratu Republike Slovenije za delo, enota v Novi Gorici.

Priprave na 2. kongres

Predsedstvo SDE je 10. novembra sprejelo sklep o sklicu 2. kongresa, ki bo 4. februarja prihodnje leto.

Predsedstvo je imenovalo posebne komisije, ki imajo nalogo pripraviti poročilo o delu v obdobju med kongresoma, program za naslednje štiriletno obdobje in spremembe statuta.

Predsedstvo je sprejelo tudi sklep o postopkih evidentiranja in kandidiranja nosilcev funkcij predsednika, dveh podpredsednikov, članov nadzornega odbora in članov statutarne komisije.

Ker je bližajoči se 2. kongres prilika za kritično in temeljito inventuro opravljenega dela, predsedstvo pričakuje, da se bodo sindikati družb temeljito vključili v priprave nanj.

Iztok Cilenšek

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

ZAKAJ

NAJ SE ČLANI SINDIKATOV IN SINDIKATI ODLOČIJO ZA VARČEVANJE V DELAVSKI HRANILNICI ?

Vsaj 20 prepričljivih razlogov je dobro vedeti:

- * Zagotavljamo Vam varno naložbo.
- * Varčevati pri nas pomeni privarčevati največ.
- * Smo edina bančna organizacija, ki ne dela razlik med malo in veliko bančno vlogo.
- * Za depozite sindikatov obračunavamo poleg inflacijske obrestne mere še realno obrestno mero od 2% do 5% letno.
- * Za občane smo pripravili še ugodnejšo realno obrestno mero od 3% do 5.5%.
- * Za varčevanje do 30 dni Vam obračunamo inflacijsko obrestno mero.
- * Oblike varčevanja izberete sami. Izbirate med vezavo na vpogled, vezavo depozita na in vezavo hranilne vloge na hranilni knjižici, oboje na dogovorjeni rok.
- * Če Vam je pri srcu hranilna knjižica, potem se odločite zanjo, ker so pologi in dvigi hranilnih vlog za našo Hranilnico, možni na vseh poštah v Republiki Sloveniji.
- * Vezave sredstev Vam podaljšujemo, brez vaše skrbi, da nam morate to sporočiti.
- * Stroške izplačil in vplačil na hranilno knjižico, na blagajniški mestih pošte krije hranilnica, ne varčevalec.
- * Posebej za Vas smo pripravili rentno varčevanje, ki je še posebej donosno in sloni na nespremenljivi realni obrestni meri 5,5%.
- * Prizadevamo si, da bi v rentno varčevanje vključili čimveč delodajalcev.
- * Rentni varčevalci hranilnice bodo do upokojitve privarčevali vsaj milijon tolarjev.
- * Z uspešnim poslovanjem hranilnice, želimo del dobička nameniti tudi rentnim varčevalcem.
- * Članom sindikatov, ki se bodo odločili za rentno varčevanje v mesecu decembru 1998, hranilnica doda po 5 tisoč tolarjev.
- * Hranilnica za pridobivanje rentnih varčevalcev nagradi sindikat s 50 tisoč tolarjev do milijon tolarjev. Prvi pogoj je, da sindikat pridobi od 100 do 2000 rentnih varčevalcev, ki sklenejo s hranilnico pogodbo o rentnem varčevanju za 10 let, drugi pogoj pa je, da sindikat nagrado nameni za socialne pomoči članom sindikata ali jo vloži rentnim varčevalcem na njihove rentne račune v hranilnici.
- * Varčevalci hranilnice so lahko deležni še drugih ugodnosti hranilnice.
- * Varčevanje Vam daje možnosti za pridobitev ugodnejših posojil v Hranilnici, z 0.2% nižjo realno obrestno mero in nižjimi stroški posojila.
- * Pravica do ugodnejšega posojila nastopi po poteku treh let rentnega varčevanja.
- * Naše varčevalce cenimo, smo do njih pozorni, kajti zavedamo se, da je varčevalca teško dobiti, a ga je lahko izgubiti.

Pokličite nas, skupaj bomo poiskali najboljšo rešitev.

Ljubljana, 14.11.1998

DIREKTOR
Jože Stegne
Jože Stegne

Komisija za odličja sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije objavlja skladno z določbo 13. člena pravilnika o podeljevanju odličja Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije

r a z p i s

za podelitev odličja SDE Slovenije za leto 1998

1. Predsedstvo SDE Slovenije podeljuje vsako leto za posebne dosežke pri uveljavljanju, krepitvi in razvoju vloge Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije ter vidne uspehe pri delu sindikata podjetja ali družbe in organov SDE Slovenije na vseh ravneh njegove organiziranosti:

- a) plakete SDE Slovenije /v nadaljevanju: plakete/;
- b) posebna pisna priznanja SDE Slovenije /v nadaljevanju: priznanja/.

2. Plaketo kot najvišje odličje SDE Slovenije lahko prejmejo posamezni član in organizacija – sindikat podjetja in družbe SDE Slovenije. Lahko pa jo prejme tudi druga organizacija in njegov predstavnik v Republiki Sloveniji.

3. Posebno priznanje lahko prejme posamezni član ali vodstva sindikata vseh ravni organiziranosti SDE Slovenije.

4. Pri izbiri kandidatov za podelitev plaket in posebnih priznanj bo komisija upoštevala kriterije, kot jih določa 12. člen pravilnika. Po teh določbah se plakete in posebna priznanja podeljujejo za:

- uspešno in učinkovito izvajanje programskih oziroma tekočih nalog in akcij na ravni SDE Slovenije in drugih ravneh organiziranosti in delovanja SDE;
- izvedene naloge in akcije varovanja in izboljšanja ekonomskega, gmotnega in socialnega položaja članov in delavcev dejavnosti energetike Slovenije v Republiki Sloveniji ali posamezni dejavnosti oziroma podjetju (družbi);
- uspešno varovanje delovnopравnih pravic in zaščita članov SDE;
- pomembne prispevke k zdravim in humanim delovnim razmeram;
- za učinkovito uveljavljanje interesov in zahtev članov v organih upravljanja in soupravljanja v podjetju – družbi in državnih organih in njihovih institucijah;
- za ustvarjalno in uspešno delo pri sodelovanju s sindikati drugih držav in mednarodnimi sindikalnimi združenji;
- vsebinsko, organizacijsko in kadrovsko krepitev SDE Slovenije, sindikatov podjetij in drugih ravni organiziranosti sindikata dejavnosti;
- večletno kreativno delo v organizacijah in organih SDE Slovenije.

5. Predlagatelji možnih kandidatov za odličja SDE Slovenije so po določbah 14. člena pravilnika sindikat podjetja in družbe ter njihova vodstva, območni odbori sindikata dejavnosti in organi SDE Slovenije na ravni države.

Predlogi morajo vsebovati pisno utemeljitev.

6. Plaketo in posebno priznanje bo podelil predsednik SDE Slovenije na 2. kongresu SDE Slovenije v mesecu februarju 1998.

7. Predloge za podelitev odličja SDE Slovenije morajo predlagatelji iz 5. točke tega razpisa poslati komisiji najkasneje do 5. 1. 1999 na naslov: SDE Slovenije, Komisija za odličja, Ljubljana, Dalmatinova 4.

Iztok Cilenšek,
predsednik komisije za odličja SDE Slovenije

Nova Delavska enotnost	LOČEN PROSTOR V LOKALU	PROSTOR ZA VSTOP V PROSTOR	ZELO REDKA KOVINA (Y)	OSEBA, KI KAJ UKRADE	
ZORA					
ŽIVA SKODLAR					
1					
SMOLAR				PESNIK GRUDEN	
NEPROFESIONALC				JAPONSKI FIZIK (Leo)	
		OPLEMENITENO ŽELEZO			DRŽAVA V SREDNJI AMERIKI
		NORMAN HUNTER			ANGLEŠKI NARODNI JUNAK (Robin)
			NEKD. ARABSKI KRALJ		
			UDELEŽENEC VSTAJE		
		DALMATINSKI OTOK			ČEŠKI SKLADATELJ JANAČEK
		MOŠTVO			SLOVENSKA PEVKA (Majda)
		JAP. TENISAČICA (Kimiko)			
		REKA V ST. PETERSBUR.		MERILNA LESTVICA	
				NAJ. DIVJA MACKA	
				SLA PO DROGAH	
		SLOVENSKA IGRALKA (Ila)			
		VRSTA HRASTA			OSTER PASJI ČUT
					DEBELINKO
			TOVARIS PRI KAZNIVIH DEJAVNOSTIH		Maratonka Franca Fiacconi
		NAŠ KOMORNIM ZBOR		BIOLOG HODALIČ	
		SPLAVARSKI DROG		STROČNICA	JAP. FILMSKI REZISER (Jasudžiro)
		AVSTRILJSKA TV		NAJ. VRH KILIMANDŽARA	
		NORDILJSKA BOŽANSTVA		PREGOVOR	
		NAJMANJŠI FORDOV TIP AVTOMOBILA	MIŠLIENJE O ČEM	SEV. AMERISKI INDIJAN.	
				PODGANA VREČARICA	KARIKATURISTKA PRIMOŽIČ
				POVEČEVALNO STEKLO	
				KRAJ NA PAGU	
					STANKO LORGER
					SLIKARKA POTOČAR
		GRŠKI BOG VETROV		PAPEŽEV AMBASADOR	
				OZNAKA NA EPOLETI	
		NACE SIMINČIČ		JUŽNOAM. MALI GLODALEC	
				NOVARA	
		MESEC POLETNEGA SONČNEGA OBRATA			STAR ANGLEŠKI KOLIDŽ
		RIMSKA LJUBLJANA			VISOKA VRTNA ROŽA

Letošnjaja zmagovalka	RIMSKI PISATELJ ("Satrikon")	MESTO V SEVERNI ŠPANIJI	DOKTOR	SL. IGRALEC (Evgen)
PODREJENI POMEN				MESTO NA KOŠOVU
NAŠA CELINA				
TITAN			JAP. TENISAČICA (Kimiko)	
PROJEKCIJA OD ZGORAJ			REKA V ST. PETERSBUR.	
2				

Maraton New York 1998	IGRALKA JANKOVIČ	VRAG HUDIČ
	LEŠNI ODPADEK	
CITRONOVEC		
OBRI		
PODROČJE, OBMOČJE		
GRŠKI BOG VOJNE		

3				
GRŠKI BOG VETROV				
NACE SIMINČIČ			JUŽNOAM. MALI GLODALEC	
MESEC POLETNEGA SONČNEGA OBRATA			NOVARA	
RIMSKA LJUBLJANA				STAR ANGLEŠKI KOLIDŽ
				VISOKA VRTNA ROŽA

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 42 (26. 11. 1998):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 7. decembra** letos.

Pravilna rešitev gesel iz 40. številke Nove Delavske enotnosti: 1. DRUŽINSKI, 2. IZLET, 3. KOREN LEČEN, 4. GINSENG. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Vlado Sihar**, Log 2, 1430 Hrastnik. Nagrado bomo poslali po pošti.

SALOMONOV
UGANKAR
IZHAJA VSAK POTEK!
BOGATE NAGRADE!